

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΝΕΠ. ΘΕΣΣΑΛΙΚΗΣ
ΑΠΟΘΗΚΗ

Φ. 9717

Γ160

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ
ΤΟΥ
ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.
ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ.

A.Γ.Δ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Σ. Κ. ΒΛΑΣΤΟΥ
178 ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ — ΠΛΑΤΕΙΑ ΡΟΜΒΗΣ 9

—
1877

1160

A.Π.Ω.

A.M.O.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

ΤΟΥ

ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΛΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ.

Βιβλ. Ελσ. A2163.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Σ. Κ. ΒΛΑΣΤΟΥ

178 ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ—ΠΛΑΤΕΙΑ ΡΟΜΒΗΣ 9

1877

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ.

§ 1.

Τὸ διδασκαλεῖον σκοπὸν ἔχει ἀμέσως μὲν νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς βελτιώσεως τῆς πρώτης παρ’ ἡμῖν παιδεύσεως χριστιανικῶς καὶ ἐθνικῶς καὶ ἐπιστημονικῶς κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν νῦν καιρῶν συντελουμένης, ἐμμέσως δὲ νὰ συντελέσῃ καὶ εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς λοιπῆς παιδεύσεως, παρέχον μὲν τοῖς ἐν αὐτῷ μαθητεύουσι τὰς ἀναγκαίας εἰδικὰς γνώσεις καὶ τὸ προσῆκον ἥθος εἰς πάντα διδάσκαλον, ὑποδεικνύον δὲ καὶ ἐθίζον αὐτοὺς εἰς τὸν τρόπον τοῦ δρθῶς διδάσκειν καὶ καλῶς παιδεύειν τοὺς νεαροὺς Ἑλληνόπαιδας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΤΑ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΠΡΟΣ ΠΑΡΑΔΟΧΗΝ ΤΩΝ
ΚΑΤΑ ΠΡΩΤΟΝ ΠΡΟΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ

§ 1.

Ο μαθητὴς δέ μέλλων νὰ προσέλθῃ εἰς τὸ διδασκαλεῖον πρέπει νὰ ἔναι ακέραιος τὸ σῶμα καὶ εὔπαγής καὶ

υγιής· νὰ ἔχῃ ἡδη διανύση τὸ 16^ο ἔτος τῆς ηλικίας αὐτοῦ καὶ νὰ μὴ ἔχῃ συμπεπληρωμένον τὸ 22^ο. Κατ' ἐξαίρεσιν δὲ ἐπιτρέπεται ἐντὸς τῆς πρώτης τετραετίας νὰ προσλαμβάνωνται καὶ μαθηταὶ μέχρι τοῦ 25^ο ἔτους.

§ 2.

Ἔμέρας τινὰς πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους γίνονται αἱ ἐξετάσεις τῶν κατὰ πρῶτον προσερχομένων, οἵτινες πρέπει γὰ τὴναι ἐν Θεσσαλονίκῃ κατὰ τὴν 20^η τοῦ Αὐγούστου, ὅπως δυνηθῶσι νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὰς ἐξετάσεις, ἀρχομένας ἀπὸ τῆς 22^{ης} τοῦ αὐτοῦ μηνός.

§ 3.

Οἱ θέλων νὰ ἐξετασθῇ πρέπει προηγουμένως νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ διδασκαλείου

α').) τὸ βαπτιστικὸν αὐτοῦ, ἐνῷ θὰ περιέχηται ἀκριβῶς ἡ ηλικία αὐτοῦ, ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τῶν ιερέων τῆς πατρίδος του.

β'.) ἀπόδειξιν τῆς ἐπιμελείας καὶ τῶν χρηστῶν ἥθῶν αὐτοῦ, ὑπογεγραμμένην ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων σχολικῶν ἀρχῶν καὶ

γ'.) ἀπόδειξιν παρὰ τῶν γονέων ἢ τῶν αηδεμόνων αὐτοῦ ὅτι ἔχει νὰ δαπανᾷ μηνιαίως ποσὸν ὅχι δλιγάτερον τῆς μιᾶς καὶ ἡμισείας διθωμανικῆς λίρας.

§ 4.

Αἱ ἐξετάσεις ἀρχονται τῇ 22^ῃ τοῦ Αὐγούστου ἐκάστου ἔτους καὶ γίνονται ἐνώπιον πάγτων τῶν καθηγήτων τοῦ διδασκαλείου.

§ 5.

Αἱ ἔξετάσεις εἰναι διπταὶ, γραπταὶ καὶ προφορικαί.
 Αἱ γραπταὶ συνίστανται ἐκ μιᾶς ἐκθέσεως, ἣν ὁ μαθητὴς δρεῖλει νὰ γράψῃ ἐπὶ θέματος δοθέντος ὑπὸ τῶν καθηγητῶν, εἰλημμένου δὲ ἐκ τῶν γνώσεων, ἃς πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ ἔξεταζόμενος, καὶ ἐκ τῶν γραπτῶν ἀπαντήσεων, ἃς τινας πρέπει νὰ ἀπαντήσῃ εἰς πολλὰς καὶ διαφόρους ἐρωτήσεις ὑπὸ πάντων τῶν καθηγητῶν καὶ ἐκ πάντων τῶν ἀπαιτουμένων μαθημάτων γινομένας· αἱ ἐρωτήσεις αὗται θὰ ἦναι δύον ἐνδέχεται πρὸς τὰς ἀπαιτουμένας δυνάμεις τοῦ μαθητοῦ ἀρμόδιαι. Μόνον δὲ ὁ ἐπιτυχῶν κατὰ τὰς γραπτὰς ἔξετάσεις δύναται νὰ ὑποστῇ καὶ τὰς προφορικάς, αἵτινες γίνονται ἐνώπιον πάντων τῶν καθηγητῶν καὶ εἰς πάντα τὰ ἀπαιτούμενα μαθήματα.

§ 6.

Οἱ μαθηταὶ ἔξετάζονται εἰς τὰ ἔχῆς μαθήματα:

- α'.) εἰς τὰ θρησκευτικά,
- β'.) εἰς τὰ Ἑλληνικά,
- γ'.) εἰς τὴν ἀριθμητικήν,
- δ'.) εἰς τὴν γεωγραφίαν καὶ
- ε'.) εἰς τὴν ἱστορίαν,

Καὶ ἐκ μὲν τῶν ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ

δρεῖλουσι νὰ γνωρίζωσι τὰ κυριώτατα τῆς Ἱερᾶς ἱστορίας τῆς τε παλαιᾶς καὶ τῆς καινῆς διαθήκης· τὰ στοιχειωδέστατα ἐκ τῆς γεωγραφίας τῆς ἀγίας γῆς, τὸ σύμβολον τῆς πίστεως, τὰ μυστήρια, τὰς 10 ἐντολὰς καὶ τὴν κυριακὴν προσευχήν· νὰ δύνανται δὲ γὰ λέγωσιν

ἀπὸ στόματος καὶ ἐλευθέρως τὰ γνωστότατα τῶν διηγημάτων τῆς Ἱερᾶς ἴστορίας καὶ νὰ ἔξαγωσιν ἐξ ἑκάστου αὐτῶν τὰ θρησκευτικὰ καὶ ἡθικὰ διδάγματα.

Ἐκ δὲ τῶν ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

τὸ τυπικὸν καὶ τοὺς κανόνας αὐτοῦ καὶ τὸ ἐτυμολογικὸν τῆς Ἑλλήνικῆς γραμματικῆς· ἐκ τοῦ συντακτικοῦ τοὺς στοιχειωδεστάτους κανόνας· νὰ δύνανται δὲ ἀπταίστως λογικῶς καὶ μετὰ ἥθους νὰ ἀναγινώσκωσι πᾶν ἐν τῇ καθομιλουμένῃ βιβλίον, ἐνέχον ὅλην ἀνάλογον πρὸς τὰς γνώσεις των καὶ νὰ ἔρμηνεύωσι τὸ περιεχόμενον τοῦ ἀναγνωσθέντος ἀνευ σπουδαίων λογικῶν καὶ γλωσσικῶν σφαλμάτων· ἔτι δὲ νὰ δύνανται ἀπλᾶ τινα χωρία ἐκ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων νὰ ἔρμηνεύωσιν ἐκ τοῦ προχείρου· ὡς πρὸς δὲ τὸ ὀρθογραφικὸν πρέπει νὰ δύνανται νὰ γράψωσιν ὄρθως τὰς ῥίζας τῶν συνηθεστάτων λέξεων, τὰς καταλήξεις τῶν ῥημάτων καὶ ὀνομάτων, τὰς τροπὰς τῶν ἐγκλιτικῶν φωνηέντων, τὰς παραγωγικὰς καταλήξεις καὶ τὰς διαφόρους μεταβολὰς τῶν γραμμάτων κατὰ τὴν σύνθεσιν.

Ἐκ δὲ τῆς ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ

οἱ ἔξεταζόμενοι πρέπει νὰ γνωρίζωσι καὶ νὰ δύνανται ἀσφαλῶς καὶ μετά τινος ταχύτητος νὰ ἐκτελῶσι τὰς 4 πράξεις ἐπὶ τῶν ἀκεραίων, τῶν κλασματικῶν, τῶν δεκαδικῶν καὶ τῶν συμμιγῶν ἀριθμῶν, νὰ γνωρίζωσι τὰ περὶ τῶν ἀναλογιῶν καὶ τὰς διαφόρους μεθόδους, νὰ ἔχωσι δὲ καὶ τινα ἐπιτηδειότητα εἰς τὸ νὰ λύωσι προβλήματα ὅχι πολὺ σύνθετα.

Ἐκ δὲ τῆς ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

τὰ γενικώτατα, ὡς τὸ σχῆμα τῆς γῆς, τὰ ὀνόματα

καὶ τὴν θέσιν τῶν ἡπείρων, τῶν ὠκεανῶν καὶ τῶν θαλασσῶν, τὰ ἐπισημότατα ὅρη, ποταμούς, ἡφαίστεια, ἀκρωτήρια, πορθμούς καὶ ισθμοὺς τῆς γῆς, τὰ ἐπισημότατα κράτη τῆς γῆς καὶ τὰς πρωτευούσας αὐτῶν, ιδίας δὲ τὴν γεωγραφίαν τῆς εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας καὶ τῆς Ἑλλάδος.

Ἐκ δὲ τῆς ΙΣΤΟΡΙΑΣ

τὰ σπουδαιότατα γεγονότα τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς ιστορίας καὶ τὰς πράξεις τῶν σπουδαιοτάτων ἀνδρῶν τῆς Ἑλλάδος ἀνευ ιστορικῆς συνεχείας, ώς τὴν ἀργοναυτικὴν ἐκστρατείαν, τὸν τρωϊκὸν πόλεμον, τὴν μετανάστευσιν τῶν Δωριέων, τὸ πολίτευμα τῆς Σπάρτης καὶ τῶν Ἀθηνῶν, τοὺς περσικοὺς πολέμους, τοὺς χρόνους τοῦ Περικλέους, τὰ σπουδαιότατα γεγονότα τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου, τὰς μάχας τοῦ Ἐπαμινώδου, τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην καὶ τὰς νίκας τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

§ 7.

Ἐὰν δὲ ἔξετασθεὶς λάβῃ καὶ εἰς ἐν μόνον τῶν μαθημάτων τὸν βαθμὸν μετρίως, δὲν γίνεται παραδεκτὸς, ἐκτὸς μόνον ἐὰν αἱ τῶν ἄλλων μαθημάτων γνώσεις αὐτοῦ εἴναι τόσον ἀνώτεραι τοῦ ἀπαιτουμένου μέτρου, ὥστε νὰ ἦναι πιθανὴ ἡ ἐν τῷ μέλλοντι ἀναπλήρωσις τῶν ἐλλείψεων αὐτοῦ κατὰ τὸ ἐν τοῦτο μάθημα. Τοῦτο δὲ ἀποφασίζεται ἐν συμβουλίῳ πάντων τῶν καθηγητῶν τοῦ διδασκαλείου.

§ 8.

Οἱ κατὰ πρῶτον προσερχόμεγοι εἰς τὸ διδασκαλεῖον

μαθηταὶ πρὸς πάσης ἔξετάσεως καθυποβάλλονται εἰς αὐστηρὰν ἔξέτασιν ἵατροῦ ἐπιστήμονος ὑπὸ τοῦ διδασκαλείου δριζομένου, δστις δφείλει γραπτὴν νὰ δώσῃ τὴν περὶ τῆς ὑγείας τοῦ μαθητοῦ γνώμην αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΤΑ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ.

§ 1.

Ἡ εἰς τὸ διδασκαλεῖον φοίτησις τῶν μαθητῶν διαρκεῖ τρία ἔτη, συμπεριλαμβανομένου τοῦ χρόνου τοῦ ἀναγκαίου πρὸς τὰς ἐν τοῖς προτύποις δημοτικοῖς σχολείοις πρακτικὰς ἀσκήσεις αὐτῶν.

§ 2.

Αἱ δύο πρώται τάξεις τοῦ διδασκαλείου διδάσκονται 30 ὥρας καθ' ἑδομάδα, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν τεχνικῶν μαθημάτων, ἅτινα δρίζονται εἰς 14 μὲν ὥρας τὴν ἑδομάδα διὰ τὴν κατωτάτην τάξιν, εἰς 12 δὲ διὰ τὴν δευτέραν. Ἡ δὲ ἀνωτάτη τάξις διδάσκεται ἐν συνόλῳ ὥρας 34. Τὰ διαλείμματα δὲ καὶ τὰ τεχνικὰ μαθήματα παρενείρονται μεταξὺ τῶν λοιπῶν μαθημάτων κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ὑγιεινῆς καὶ τῆς παιδαγωγίας.

§ 3.

Σκοπὸς τῆς διδασκαλίας ἐν μὲν τῇ κατωτάτῃ τάξει τοῦ διδασκαλείου εἶγαι μάλιστα νὰ ἀφομοιῶνται μὲν

δσον ἐνδέχεται πλεῖστον ὡς πρὸς τὰς γνώσεις οἱ ἐκ διαφόρων σχολείων προσερχόμενοι μαθηταί, διατάττοντες καὶ συμπληροῦντες τὰς γνώσεις ταύτας, νὰ καταθέτωσι δὲ τὰ θεμέλια τῆς εἰδικῆς αὐτῶν διδασκαλικῆς παιδείας καὶ νὰ προσκτῶνται τὴν παντὶ ἀνεπτυγμένῳ ἀνθρώπῳ ἀρμόζουσαν συμπεριφοράν. Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τάξει εἶναι νὰ εύρυγθῶσι μὲν κατὰ τὸ προσήκον μέτρον αἱ γνώσεις αἱ ἀποκτηθεῖσαι κατὰ τὴν προηγουμένην τάξιν, νὰ αὐξηθῇ δὲ ἡ ἐπιτηδειότης τοῦ πνεύματος εἰς τὴν ἀκριβῆ καὶ ταχεῖαν λογικὴν ἐνέργειαν, νὰ ἀποκτηθῇ δὲ διὰ τῆς ἐπιμόνου ἀσκήσεως πλείων εὐχέρεια περὶ τὰς τεχνικὰς ἐπιτηδειότητας, νὰ προαγθῇ δὲ ἡ διδασκαλικὴ μάρφωσις διὰ τῆς θεωρίας καὶ νὰ διαπλασθῇ τὸ θῆθος διὰ τῶν διαφόρων θεσμῶν καὶ ἔθιμων τοῦ διδασκαλείου. Κατὰ δὲ τὴν ἀνωτάτην τάξιν ἐπικρατοῦσι μᾶλλον τὰ εἰδικὰ διδασκαλικὰ μαθήματα, δι' ᾧν διέλλων νὰ ἀποφοιτήσῃ μαθητὴς δύναται νὰ ἀποθῇ κατά τε τὰς γνώσεις καὶ τοὺς καθηγητὰς καὶ τὰς ὥρας δρίζον, τοῦτο βασίζεται ἐπὶ τοῦ γενικοῦ τούτου κανονισμοῦ καὶ συντάσσεται μὲν κατὰ τὰς ἀρχὰς ἑκάστου σχολικοῦ ἔτους ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ συσκεπτομένου μετὰ τῶν καθηγητῶν, ἐπικυροῦται δὲ ὑπὸ τῶν ἀνωτάτων τοῦ διδασκαλείου ἀρχῶν. Τὰ δὲ διδακτικὰ βιβλία δριζούνται

§ 4.

· Η διδασκαλία γίνεται κατὰ εἰδικὸν πρόγραμμα, τὰ μαθήματα καὶ τοὺς καθηγητὰς καὶ τὰς ὥρας δρίζον, τοῦτο βασίζεται ἐπὶ τοῦ γενικοῦ τούτου κανονισμοῦ καὶ συντάσσεται μὲν κατὰ τὰς ἀρχὰς ἑκάστου σχολικοῦ ἔτους ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ συσκεπτομένου μετὰ τῶν καθηγητῶν, ἐπικυροῦται δὲ ὑπὸ τῶν ἀνωτάτων τοῦ διδασκαλείου ἀρχῶν. Τὰ δὲ διδακτικὰ βιβλία δριζούνται

έκάστοτε ύποδ τοῦ διευθυντοῦ καὶ τῶν καθηγητῶν ἔκάστου τῶν μαθημάτων.

§ 5.

Ἡ ἀκρόασις πάντων τῶν μαθημάτων, τῶν ἐμπεριεχομένων ἐν τοῖς κατ' ἔτος προγράμμασιν, εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ πάντας τοὺς μαθητάς.

§ 6.

Ἡ διδασκαλία πρέπει νὰ ἦναι σύμφωνος πρὸς τὸ διδακτέον ἀντικείμενον καὶ τὴν πνευματικὴν κατάστασιν τῶν μαθητῶν· πρέπει δὲ ὡσαύτως νὰ ἦναι, ἔνθα εἰναι δυνατὸν, πρότυπον τῆς ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ μελλούσης διδασκαλίας τῶν μαθητῶν τοῦ διδασκαλείου. Ἡ δὲ ὑπὸ τούτων ἐρμηνεία τῶν διδαχθέντων ως καὶ πᾶν ὅπ' αὐτῶν γραφόμενον πρέπει νὰ ἐπιδιώκωσι τὸ ἀκριβὲς καὶ σαφὲς καὶ ὀρθόν. Ἡ ὑπαγόρευσις δὲν ἐπιτρέπεται, εἰμὴ μόνον ἔνθα ὑπάρχει δμολογουμένη αὐτῆς ἀνάγκη ἐπίσης ἀπαγορεύεται η κατὰ τὰς παραδόσεις ὑπὸ τῶν μαθητῶν γραφὴ τῶν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου λεγομένων, ὅτι μὴ πᾶσα ἀνάγκη. Πρέπει δέ, εἰ δυνατόν, διὰ πᾶν μάθημα νὰ ὑπόκηται τῷ μαθητῇ διδακτικόν τι βιβλίον· ἔὰν δὲ τοιοῦτον δὲν ὑπάρχῃ, τότε ὁ διδάσκαλος πρέπει νὰ παραδίδῃ οὕτω τὸ μάθημα αὗτοῦ, ὥστε νὰ ἦναι δυνατὸν τοῖς μαθηταῖς νὰ γράφωσι τὰ παραδοθέντα κατ' οἶκον καὶ ἀπὸ μνήμης συμπληροῦντες καὶ διορθοῦντες τὰ ἐλλείποντα καὶ τὰ ἐσφαλμένα κατὰ τὴν δευτέραν ἐπανάληψιν τῶν αὐτῶν. Πρὸ παντὸς δὲ οἱ διδάσκαλοι πάντων τῶν μαθημάτων, πρέπει νὰ προσέχωσιν εἰς τὴν πραγ-

ματικήν καὶ τὴν γλωσσικήν καὶ τὴν λογικήν δρθότητα τῶν ὑπὸ τῶν μαθητῶν λεγομένων καὶ γραφομένων.

§ 7.

Οἱ μαθηταὶ τῶν ἀνωτέρων τάξεων ἐκτὸς τῶν διδακτικῶν βιβλίων ἀναγινώσκουσιν οἵκοι καὶ ἄλλα βιβλία δριζόμενα ἐκάστοτε ὑπὸ τῶν καθηγητῶν, οἵτινες μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐξετάζουσι τοὺς μαθητὰς περὶ τοῦ περιεχομένου αὐτῶν καὶ τῆς ἐκεῖθεν ὠφελείας· προτιμότερον δὲ εἶναι, εἰ δυνατὸν, νὰ δίδωνται πᾶσι τοῖς μαθηταῖς κατὰ τὰς ἀναγνώσεις ταύτας τὰ αὐτὰ βιβλία ἢ τούλαχιστον βιβλία ὁμοίας ὅλης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

ΤΑ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ

§ 1.

Πρὸς μείζονα ἐκ τῆς διδασκαλίας ὠφέλειαν εἶναι ἀνάγκη ἐκτὸς τῶν ἄλλων τῶν εἰς πάντα τὰ σχολεῖα χρησίμων δργάνων καὶ ἐπίπλων καὶ

α'). μιᾶς βιβλιοθήκης διὰ τοὺς καθηγητάς·

β'). μιᾶς βιβλιοθήκης διὰ τοὺς μαθητάς·

γ'). μιᾶς συλλογῆς τῶν ἀναγκαιούντων δργάνων πρὸς διδασκαλίαν τῆς φυσικῆς, τῆς χημείας, τῆς ἀνθρωπολογίας, τῆς γεωγραφίας καὶ τῆς φυσικῆς ἱστορίας·

δ'). μιᾶς συλλογῆς τῶν ἀναγκαιούντων ἀγτικε-

μένων ἐν παντὶ δημοτικῷ σχολείῳ διὰ τὴν αἰσθητοποιὸν διδασκαλίαν.

ε'.) ἐνδός γυμναστηρίου.

ζ'.) τῶν διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς μουσικῆς ἀναγκαίων ὅργάνων καὶ

ζ'.) τῶν πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς ἵχνογραφίας ἀναγκαίων ὅργάνων.

§ 2.

Ἡ βιβλιοθήκη τῶν καθηγητῶν, ἣ ἐν τῷ διδασκαλείῳ, πρέπει μάλιστα νὰ περιλαμβάνῃ τοιαῦτα λεξικὰ καὶ παιδαγωγικὰ καὶ φιλοσοφικὰ καὶ φυσικὰ συγγράμματα, τὰ δοποῖα δύνανται πολὺ νὰ συντελῶσιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων τῶν καθηγητῶν· καὶ τὰ ὅποια ἔνεκα τῆς ἀξίας αὐτῶν εἶγαι δυσαπόκτητα ὑπὸ τῶν καθ' ἔκαστον καθηγητῶν.

§ 3.

Ἡ βιβλιοθήκη τῶν μαθητῶν πρέπει νὰ συνίσταται ἐκ βιβλίων τερπνῶν ἀλλ' ὡφελίμων, ἐκ βιβλίων τῆς αὐτῆς οἰλης ἐξ ἣς καὶ τὰ διδακτικὰ αὐτῶν βιβλία συνίστανται, ἀλλὰ πλατύτερον ἐκτεθειμένης καὶ ἐκ βιβλίων, ὃν τὸ ὄφος εἶναι ἀξιον ἀπομιμήσεως. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι κατ' ἔξοχὴν αἱ παντοῖαι συλλογαὶ τῶν δημωδῶν ἥμῶν ἀσμάτων, αἱ καλαὶ μεταφράσεις δοκίμων εὔρωπαίων ποιητῶν, τὰ ἔργα τῶν νεωτέρων δοκίμων ἥμῶν ποιητῶν, πάντα τὰ περὶ παιδαγωγίας ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γλώσσῃ γραφέντα, τὰ ἄριστα τῶν ἥθικῶν καὶ ἴστορικῶν συγγραμμάτων, ἀτιγα ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γλώσσῃ κε-

κτήμεθα, τὰ κατάλληλα περιοδικά, διάφορα ἄλλα βιβλία
ἕξ ἄλλων τε καὶ ἐκ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν τὴν οἰλη
ἔχοντα, καὶ πάντα τὰ ἐν χρήσει ἐν τοῖς δημοτικοῖς ἡμῶν
σχολείοις διδακτικὰ βιβλία.

§ 4.

Ἡ συλλογὴ τῶν πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς φυσικῆς,
τῆς χημείας, τῆς ἀνθρωπολογίας, τῆς γεωγραφίας καὶ
τῆς φυσικῆς ιστορίας ὡς καὶ ἡ συλλογὴ τῶν ἀντικει-
μένων τῶν χρησίμων διὰ τὴν ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχο-
λείοις αἰσθητοποιὸν διδασκαλίαν πρέπει νὰ περιορίζηται
εἰς τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα· διότι σκοπὸς τούτων εἶναι
κυρίως νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν καταλληλοτέραν διδα-
σκαλίαν τῶν μαθημάτων τούτων καὶ εἰς τὸ νὰ γνωρί-
σωσιν οἱ μαθηταὶ τοῦ διδασκαλείου τὴν σημασίαν καὶ
τὴν χρῆσιν καὶ τὴν ἀξίαν αὐτῶν.

§ 5.

Τὸ γυμναστήριον πρέπει νὰ ἔχῃ τὰ ἀναγκαιότατα
ὄργανα διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς ὄργανικῆς γυμναστι-
κῆς· ταῦτα δὲ εἶναι ἡ γέφυρα, τέσσαρα δίζυγα καὶ τέσ-
σαρα μονόζυγα διαφόρου μεγέθους, ἡ ὁριζοντία ἐπὶ δι-
χάλων δοκὸς, τὸ πηδητήριον ὄργανον, δύο ἀναβάθραι,
ἀκόντια δι' ἀλματα, βάρη σφαιρικὰ σιδηρᾶ, διάθετος
ἴστος μετὰ σχοινίων ἐπιτηδείων πρὸς ἀναρρίχησιν καὶ
μία τάφρος.

§ 6.

Διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς μουσικῆς ἐκτὸς διαφόρων
συλλογῶν ἀσμάτων καὶ ἄλλων μουσικῶν ὄργάνων καὶ

ἐπίπλων ἀναγκαῖα εἶναι καὶ ἐν κλειδούμβαλον, δύο μικρὰ τετράχορδα, δύο διαφόρου μεγέθους βάρβιτοι (Violoncello καὶ Bassa-Viola) καὶ ἀνάλογος ἀριθμὸς ἀναλογίων.

§ 7.

Διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἴχνογραφίας ἀπαιτοῦνται ἔκτὸς ἄλλων πρὸ παντὸς ὑποδείγματα πολλὰ καὶ παντοδαπὰ καὶ μία συλλογὴ ὑποδειγμάτων ἐκ γύψου.

§ 8.

Πάντα ταῦτα κατ' ἔτος πρέπει νὰ ἐπιδιορθῶνται καὶ νὰ πολλαπλασιάζωνται κατὰ τὰς διαφόρους ἀνάγκας, δριζομένας ἐκάστοτε ὑπὸ τοῦ συλλόγου πάντων τῶν καθηγητῶν· ὁ διευθυντὴς δὲ τοῦ διδασκαλείου ὀφείλει κατ' ἔτος πίνακα ἀκριβῆ πάντων τούτων νὰ παρέχῃ ταῖς προϊσταμέναις ἀρχαῖς, αἵτινες ὀφείλουσιν ὠσαύτως ἅπαξ τοῦ ἔτους νὰ ἐπιθεωρῶσι πάντα τὰ κατὰ τὸ διδασκαλεῖον· ὡς τὰ ἐπίσημα βιβλία, τὰ κατὰ τὸ οἰκοδόμημα, τὰ ἐπιπλα, τὰ ὄργανα, τὰ διδακτικὰ μέσα, τὰς βιβλιοθήκας καὶ τὸ γυμναστήριον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

ΤΟ ΠΡΟΤΥΠΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ

§ 1.

Τὸ διδασκαλεῖον δὲν ἐπιτυγχάνει τὸν σκοπὸν αὐτοῦ, ἂν δὲν ἔχῃ καὶ δημοτικόν τι σχολεῖον δργανικῶς μετ' αὐτοῦ συνηρμοσμένον, πρότυπον τῶν σχολείων, ἐν οἷς

Θὰ διδάξωσιν ἐν τῷ μέλλοντι οἱ ἐν τῷ διδασκαλείῳ παιδευόμενοι. Ἐν τούτῳ, πολλαχῶς μετασχηματιζομένῳ, θὰ βλέπωσιν οἱ μαθηταὶ καθοδηγούμενοι ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων διδασκάλων τοὺς διαφόρους τύπους, οὓς δύνανται νὰ λαμβάνωσι τὰ δημοτικὰ σχολεῖα ἀναλόγως τῶν τοπικῶν ἀναγκῶν καὶ περιστάσεων.

§ 2.

Ο διευθύνων τὸ πρότυπον τοῦτο δημοτικὸν σχολεῖον εἶναι μέλος τοῦ συλλόγου τῶν καθηγητῶν τοῦ διδασκαλείου· τὴν δὲ ἐποπτείαν τοῦ προτύπου τούτου σχολείου ἔχει ὁ διευθυντὴς τοῦ διδασκαλείου.

§ 3.

Τὸ σχολεῖον τοῦτο προτιμότερον νὰ εὑρίσκηται ἐν τῷ καταστήματι, ἐν ᾧ καὶ τὸ διδασκαλεῖον.

§ 4.

Τὰ προγράμματα καὶ αἱ λοιπαὶ διατάξεις περὶ τῆς δργαγώσεως τοῦ σχολείου τούτου συντάσσονται ἀπὸ κοινοῦ ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ διδασκαλείου καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ προτύπου σχολείου καὶ ὑποβάλλονται πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὰς ἀρμοδίας ἀρχάς.

§ 5.

Κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τῶν σπουδῶν αὐτῶν οἱ μαθηταὶ τοῦ διδασκαλείου ἀσκοῦνται καὶ πρακτικῶς ἐν τῷ προτύπῳ σχολείῳ ὑπὸ τὴν ἄμεσον μὲν ὁδηγίαν τοῦ διευθυντοῦ αὐτοῦ, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν δὲ τοῦ διευθυντοῦ

τοῦ διδασκαλείου καὶ τῶν ἀρμοδίων καθηγητῶν αὐτοῦ
ώς ὁ εἰδικὸς περὶ τούτου κανονισμὸς θὰ δρίζῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

ΟΙ ΜΑΘΗΤΑΙ

§ 1.

Οἱ μαθηταὶ τοῦ διδασκαλείου διάγουσι βίον ἐλεύθερον· δφείλει δμως ἔκαστος τῶν μαθητῶν γραπτῶς νὰ ἀγγέλλῃ τῷ διευθυντῇ τὴν κατοικίαν αὐτοῦ, τοὺς ἐν αὐτῇ οἰκοῦντας, τὸ ἔνοδοχεῖον ἐν ᾧ τρώγει, καὶ τὸ αἴτιον τῶν τυχόν γενομένων ἀπουσιῶν αὐτῶν· οἱ δὲ καθηγηταὶ ὑποχρεοῦνται νὰ δόηγῶσι τοὺς μαθητὰς καὶ νὰ ἐπιβλέπωσι τὰ τῆς διαιτῆς αὐτῶν.

§ 2.

Κατὰ τὴν τελευταίαν ὥραν τοῦ Σαββάτου συνερχόμενοι πάντες οἱ μαθηταὶ τοῦ διδασκαλείου εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς μουσικῆς, ἃδουσιν ὑπὸ τὴν δόηγίαν τοῦ μουσικοδιδασκάλου ἄσματα κατ’ ἐκλογήν. Κατὰ κυριακὰς δὲ ἡ ἄλλας ἑορτάς, ἀς οἱ μαθηταὶ αὐτοὶ δρίζουσι, συγαθροιζόμενοι οὕτοι εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ διδασκαλείου καὶ ὅμιλους ποιοῦντες ἡ ἀναγινώσκουσιν ἀπὸ κοινοῦ ἡ ἃδουσιν ἡ γυμνάζονται ἐν τῷ γυμναστηρίῳ πρὸς ἐλευθέραν διατριβὴν περὶ τὰ μαθήματα αὐτῶν καὶ πρὸς ἔξεγερσιν τῆς συνειδήσεως τῆς ἐνότητος· δφείλουσιν δμως πρὸ τούτου νὰ ζητῶσι τὴν ἀδειαν τοῦ διευθυγτοῦ

πέμποντες αὐτῷ ἀκριβῆ σημείωσιν τῶν τε δύο μάτων αὐτῶν, καὶ τῶν δρισθεισῶν ὥρῶν καὶ ἀντικειμένων, περὶ ἢ θὰ ἐνασχοληθῶσι κατὰ τὰς ὥρας ταύτας.

§ 3.

Τὴν ἐπέτειον ἡμέραν τῶν ἐγκαινίων τοῦ διδασκαλείου, ὡς καὶ κατ' ἄλλας τινὰς ἑορτάς, ἑορτάζουσιν οἱ μαθηταὶ γυμναῖόμενοι ἐν τῷ γυμναστηρίῳ καὶ ἀδοντες ἐνώπιον πάντων τῶν καθηγητῶν τοῦ διδασκαλείου καὶ ἄλλων προσκεκλημένων ξένων καθ' ὥρας καὶ κατὰ πρόγραμμα δριζόμενον ἐκάστοτε ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ.

§ 4.

Μάλιστα πάντων ἀπαιτεῖται παρὰ τῶν μαθητῶν τοῦ διδασκαλείου διαυγὴς συνείδησις καὶ θρησκευτικὸς σεβασμὸς τῶν καθηκόντων αὐτῶν καὶ πιστὴ καὶ ἀπροφάσιστος αὐτῶν ἐκπλήρωσις, ἐπιμέλεια καὶ ἀκρίβεια καὶ τάξις ἐν παντὶ, ἀπόλυτος εὐπείθεια καὶ ἐν γένει φρόνημα καὶ ἐνέργεια σύμφωνα πρός τε τὴν Θέσιν καὶ τὸν προρισμὸν αὐτῶν· οἱ δὲ καθηγηταὶ διφείλουσι μετὰ σαφηγείας νὰ ὑποδεικνύωσιν ἐκάστοτε τοῖς μαθηταῖς τὰ τοιαῦτα, μετὰ καλοκάγαθίας νὰ καθοδηγῶσι καὶ μεθ' ὑπομονῆς νὰ διορθώνωσι αὐτοὺς σφάλλοντας καὶ μετὰ στοργῆς νὰ ἐπιτηρῶσι καὶ μετ' αὐστηρότητος νὰ τιμωρῶσιν αὐτοὺς παρανοοῦντας ἢ διατροποῦντας περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν.

§ 5.

Αἱ μὲν ἄλλαι τιμωρίαι ἐπιβάλλονται ὑπὸ τοῦ διευθυν-

τοῦ, ἡ δὲ τιμωρία τῆς ἀποβολῆς, προσωρινῆς ἢ διαρκοῦς, ἀποφασίζεται ὑπὸ τοῦ συλλόγου τῶν καθηγητῶν.

§ 6.

’Αποβάλλεται διὰ παντὸς δ βαρέως κατὰ τῆς ἡθικῆς ἀμαρτήσας μαθητῆς καὶ δ δμολογουμένως ἀνίκανος εἰς τὸ νὰ ἀποκτήσῃ τὰς ιδιότητας τὰς ἐν τῇ § 14 καταλεγομένας.

§ 7.

’Ανεξαιρέτως πᾶσα παρατήρησις ἢ τιμωρία σημειούται ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ εἰς τὸ μητρώον.

§ 8.

Οἱ ἀπολυτήρια ἐκ τοῦ διδασκαλείου λαμβάνοντες δύνανται ὑπὸ τὴν ἡθικὴν ἐγγύησιν τοῦ διδασκαλείου νὰ ἀναλάβωσι τὸ ἔργον τοῦ διδασκάλου τῶν δημοτικῶν σχολείων.

§ 9.

Οἱ οὗτω παιδευθέντες οὗτοι διδάσκαλοι δύνανται προσέτι νὰ ἔργασθῶσιν ως διδάσκαλοι τῆς ἰχνογραφίας, τῆς φδικῆς, τῆς καλλιγραφίας καὶ τῆς γυμναστικῆς ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς σχολείοις, ἐν τοῖς γυμνασίοις καὶ ἐν τοῖς παρθεναγωγείοις, ἐὰν ἔχωσιν εἰδικὴν πρός τοῦτο ἀδειαν τοῦ διδασκαλείου· ὁ δὲ μὴ ἔχων δύναται μετάτινα χρόνον νὰ ἀποκτήσῃ τοιαύτην, ἐὰν ἐπιτύχῃ κατὰ τὰς διοθησομένας πρός τοῦτο ἐν τῷ διδασκαλείῳ ἔξετάσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ Ζ'.

ΤΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

§ 1.

Τὰ μαθήματα τὰ ἐν τῷ διδασκαλείῳ κατὰ τὴν τριετίαν διδαχθησόμενα εἰναι

- 1) θρησκευτικά.
- 2) φιλοσοφικά.
- 3) παιδαγωγικά.
- 4) Ἑλληνικά.
- 5) μαθηματικά.
- 6) φυσική.
- 7) χημεία.
- 8) φυσικὴ ἴστορία.
- 9) σωματολογία,
- 10) γεωγραφία.
- 11) κοσμογραφία.
- 12) γενικὴ ἴστορία.
- 13) Ἑλληνικὴ ἴστορία,
- 14) μουσική.
- 15) ἰχνογραφία.
- 16) καλλιγραφία.
- 17) γυμναστική.

Διδάσκονται δ' ἔκαστα τούτων κατὰ τὰς διαφόρους τάξεις ἀναλόγως τοῦ χρόνου καὶ τῶν πνευματικῶν καὶ σωματικῶν δυνάμεων τῶν μαθητῶν.

§ 2.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ.

Τάξις Α'. καθ' ἔβδομάδα ὥραι 3.

Ἡ ἱστορία τῆς παλαιᾶς καὶ καινῆς διαθήκης ἐν συνεχείᾳ. Ἐνταῦθα ἀναπτύσσονται τὰ καθ' ἔκαστον ἱστορήματα κατὰ τὸ θρησκευτικὸν καὶ ηθικὸν περιεχόμενον αὐτῶν καὶ ἀσκοῦνται οἱ μαθηταὶ εἰς τὴν ἐλευθέραν καὶ ἀξιοπρεπὴ ἀπαγγελίαν τῶν ἵσορημάτων τούτων. — Ἀνάγνωσις ἐκ τῶν ψαλμῶν τοῦ Δαβὶδ καὶ ἐξ ἄλλων ποιητικῶν τῆς παλαιᾶς διαθήκης βιβλίων. — Ἐρμηνεία τροπαρίων σχέσιν ἔχοντων πρὸς τὴν παλαιὰν διαθήκην καὶ ἀπὸ στόματος ἀπαγγελία τῶν ἀξιολογωτάτων ἐκ τῶν ἐρμηνευθέντων χωρίων τῆς Γραφῆς.

Τάξις Β'. ὥραι 3.

Ἐξήγησις τοῦ τελετουργικοῦ μέρους τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. — Ἡ κατήχησις τῆς χριστιανικῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἀντιστοιχοῦντα χωρία τῆς Γραφῆς. — Ἀνάγνωσις τοῦ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου. — Ἐρμηνεία τροπαρίων σχέσιν ἔχοντων πρὸς τὴν καινὴν διαθήκην. — Ἀπὸ στόματος ἀπαγγελία ἐκλεκτῶν τεμαχίων τῆς ἁγίας Γραφῆς.

Τάξις Γ'. ὥραι 2.

Ἀνάγνωσις ἐκ τῶν πράξεων τῶν Ἀποσόλων, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Παύλου, πασῶν τῶν παραβολῶν τοῦ

Εὐαγγελίου καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ ὅρους διδασκαλίας μετ' ἀπαγγελίας ἀπὸ στόματος τῶν ἐκλεκτοτάτων αὐτῶν. — Τὰ σπουδαιότατα ἐκ τῆς ἐκλησιαστικῆς ἱστορίας· ὡς ἡ ἱστορικὴ εἰκὼν τῆς ἀρχικῆς καταστάσεως τοῦ χριστιανισμοῦ, ἡ ἀνάπτυξις τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως πάντων τῶν χριστιανικῶν ἐθνῶν ἀπὸ τῶν πρώτων τοῦ χριστιανισμοῦ χρόνων μέχρι σήμερον. Σύντομος ἔκθεσις τοῦ θρησκευτικοῦ πνεύματος τῶν μὴ χριστιανικῶν λαῶν καὶ αἱ λατρεῖαι αὐτῶν· αἱ θρησκεῖαι τῶν φυσικῶν καὶ τῶν σπουδαιοτάτων πεπολιτισμένων ἐθνῶν τῆς ἀρχαιότητος ἡ γένεσις καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς θρησκείας τοῦ Ἰσλάμ τοῦ Βούδα καὶ τοῦ Μωάμεθ.

Τὰ ἐν τῷ διδασκαλείῳ εἰσηγμένα θρησκευτικὰ βιβλία (άγια Γραφὴ, ἐκλησιαστικὴ ἱστορία, ιερὰ ἱστορία καὶ κατήχησις) πρέπει οὕτω νὰ ὑπόκεινται τῇ διδασκαλίᾳ, ὡστε νὰ δύναται βραδύτερον δι μαθητὴς αὐτενεργῶς νὰ μεταχειρίζηται καὶ νὰ ἐξηγῇ οὐ μόνον αὐτὰ, ἀλλὰ καὶ ἄλλα δμοίας φύσεως βιβλία.

§ 3.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ.

Τάξις Α'. ὥραι 3.

Ψυχολογία. Εἰσαγωγή. — Αἱ αἰσθήσεις. — Αἱ ἔννοιαι. — Τὰ συναισθήματα καὶ ἡ αὐτοσυνειδησία. — Αἱ Κινήσεις. — Αἱ ὑλιστικαὶ δοξασίαι.

Τάξις Β'. ὥραι 3.

Ψυχολογία. Ἡ ἔδρα τῆς ψυχῆς.—Τὰ εἰδη τῶν ψυχοφυσικῶν ἀλληλεπιδράσεων.—Ἡ βούλησις. Ἡ ἀνομοιότης τῶν ψυχῶν.

Λογική. Εἰσαγωγή. Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ἐννοιῶν.—Περὶ τῶν κρίσεων.—Περὶ τῶν συλλογισμῶν.

Τάξις Γ'. ὥραι 2.

Λογική. Συστηματικὴ σύνοψις τῶν διαφόρων εἰδῶν τῶν συλλογισμῶν.—Περὶ τῶν ἀνακοινώσεων καὶ τῶν δρισμῶν.—Περὶ τῶν ἀποδείξεων.

Ἡθική. Συνοπτικῶς τὰ χρησιμώτατα διὰ τὴν παιδαγωγίαν.

Λογικὴ ἀνάλυσις ἐκ τῶν διαλόγων τοῦ Ηλάτωνος κατ' ἐκλογήν.

§ 4.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ.

Τάξις Α'. ὥραι 3.

Ἱστορία τῆς παιδαγωγίας. Κατὰ τὸ πλεῖστον βιογραφικῶς μετ' ἴδιας προσοχῆς εἰς τὴν ἀγωγὴν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλησι, καὶ παρὰ τοῖς εὐρωπαϊκοῖς ἔθνεσι μετὰ τοὺς χρόνους τοῦ Λουθήρου.

Σκοπὸς καὶ ωφέλεια τῆς ιστορίας τῆς παιδαγωγίας. Ἡ ιστορία τῆς ἀγωγῆς παρὰ τοῖς Ἑλλησιν.—Ἡ χριστιανικὴ ἀγωγή.—Τὰ ἐν τοῖς μοναστηρίοις καὶ ταῖς

έκκλησίας σχολεῖα.—Κάρολος δὲ μέγας.—Οἱ ἵπποται καὶ αἱ πόλεις κατὰ τὸν μεσαιῶνα.—Οἱ ἀνθρωπισταὶ (Humanisten).—Ἡ κατάστασις τῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς παιδείας δλίγον πρὸ τῆς θρησκευτικῆς ἀναμορφώσεως.—Οἱ ἀναμορφωταὶ Λούθηρος, Μελάγχθων καὶ Μπουγενχάγεν.—Τροτζενδόρφ.—Κομένιος.—Οἱ μέγας δοὺς τῆς Γόθης Ἐρνέστος δὲ εὔσεβής.—Οἱ εὔσεβόφρονες (Pietisten).—Σπένερ.—Φράγκε.—Ἡ μόρφωσις τῆς πρωτοτικῆς δημοτικῆς σχολῆς ὑπὸ τοῦ βασιλέως Φριδερίκου τοῦ μεγάλου.—Ρουσσώ.

Τάξις Β'. ὥραι 3.

Ιστορία τῆς παιδαγωγίας. Οἱ φιλάνθρωποι (Philanthropinisten) Μπάσεδοφ, Κάμπε, Σάλτζμαν, Ρόχος καὶ Πεσταλότσης. ᩉΗ κατάστασις τῆς παιδείας ἐν Πρωσίᾳ κατὰ τὸ 1806.—Ἄρντ, Δίντερ καὶ Δίτεμβεργ. Τὰ ἐν Ἑλλάδι σχολεῖα ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι τῶν καθ' ήμᾶς χρόνων.

Παδαγωγία. Οἱ ἀνθρωποὶ κατὰ τὸ σῶμα, τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμα.—Ἡ θεραπεία τοῦ σώματος.—Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ γνωστικοῦ, τοῦ συναισθητικοῦ καὶ τοῦ βουλητικοῦ.—Διδαχτική. Γενικὰ περὶ διδασκαλίας διδάγματα καὶ ἡ οὐσία τῆς διδασκαλίας, ἡ διδακτέα ὅλη, τὰ πρὸς ἐκλογὴν αὐτῆς ἀξιώματα, ἡ ἐκ τῆς ὅλης καὶ τοῦ εἶδους τῆς διδασκαλίας ἀνάπτυξις τοῦ πνεύματος, αἱ τοῦ σχολείου διατάξεις, δὲ διδάσκων διδάσκαλος κατά τε τὸ σχῆμα αὐτοῦ καὶ τὸν λόγον καὶ τοὺς ἄλλους ἔξωτερικοὺς τρόπους, τὰ κυριώτατα εἰδη τῆς διδασκαλίας (ἡ ἐπίδειξις, ἡ ὑφήγησις, ἡ ἐρώτησις, ἡ ἀνάλυσις,

ἡ ἐξήγησις, ἡ συγκεφαλαίωσις, ἡ ἀνάπτυξις), τὰ κυριώτατα εἰδὴ τῆς ἀσκήσεως (τὸ μνημονεύειν, τὸ μελετᾶν καὶ τὸ ἐρμηνεύειν τὰ μεμαθημένα).

Τάξις Γ'. ὥραι 4.

Γενικὴ περὶ τῆς ἀγωγῆς διδασκαλία.—Ἐννοια τῆς ἀγωγῆς.—Ἡ χριστιανικὴ τῆς ἀγωγῆς ἀρχή.—Ἡ παιδευτικὴ δύναμις αὐτοῦ τοῦ διδασκάλου.—Ἡ διάπλασις τῆς θελήσεως.—Ἡ ἔξις, ἡ πειθαρχία (νόμος, ἐπαινος, τιμωρία).

Μεθοδολογία. Εἰδικὴ μέθοδος τῆς διδασκαλίας πάντων τῶν ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις διδαχτέων μαθημάτων.

Τὸ διδασκαλικὸν ἀξίωμα.—Ἡ διοργάνωσις τῶν δημοτικῶν σχολείων καὶ σχέσις αὐτῶν πρὸς τὰ ἄλλα σχολεῖα.—Ἡ τοῦ σχολείου διοίκησις.—Σχέσις τοῦ σχολείου πρὸς τὴν οἰκογένειαν, τὴν πολιτείαν καὶ τὴν ἐκκλησίαν.—Ἡ κατάστασις τῶν δημοτικῶν σχολείων ἐν τοῖς χριστιανικοῖς ἔθνεσι τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς.—Ἡ περαιτέρω ἀνάπτυξις τοῦ διδασκάλου.—Ἀνάγνωσις τοῦ περὶ παιδῶν ἀγωγῆς τοῦ Πλουτάρχου καὶ τῶν περὶ παιδείας καὶ τροφῆς περιεχομένων ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ τοὺς νόμους τοῦ Πλάτωνος.

Σημ. Ἡ ἐν τῷ προτύπῳ δημοτικῷ σχολείῳ πρακτικὴ ἀσκησις τῶν μαθητῶν θὰ ὁρισθῇ δι' εἰδικωτέρου κανονισμοῦ.

§ 5.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ.

Τάξις Α'. ὥραι 7.

Γραμματική. Συμπληρωτικὴ διδασκαλία τῆς ἐλ-

ληνικῆς γραμματικῆς καὶ τὰ κυριώτατα τῆς ἑλληνικῆς συντάξεως ἐν ἐφαρμογῇ κατά τε τὴν ἔρμηνείαν καὶ τὰς δρθιογραφικὰς καὶ συγγραφικὰς ἀσκήσεις. — Ἡρωϊκὸν ἔξαμετρον καὶ οἱ κυριώτατοι ἐπικοὶ τύποι.

Ανάγνωσις καὶ ἔρμηνεία. Ξενοφῶν, Θουκυδίδου τὸ ισορικόν, Λυσίας, Λυκοῦργος, Ὁμήρου Ὀδύσσεια.

Ορθογραφικὰ καὶ ἔρμηνετικὰ ἐκ τοῦ προχείρου γυμνάσματα· συγγραφικῶν ἀσκήσεων βαθμὶς πρώτη. — Απὸ στόματος ἀπαγγελία ἐκλεκτῶν ἀρχαίων χωρίων, ἀφοῦ ταῦτα πρῶτον ἔρμηνευθῶσιν. — Ἀπαγγελία ἀπὸ στόματος ἐκλεκτῶν χωρίων ἐκ τῶν δοκιμωτάτων νέων Ἑλλήνων ποιητῶν.

Κατὰ μὲν τὸ πρῶτον ἔξαμηνον δίς μὲν τῆς ἑδομάδος ἔρμηνεία, τρὶς δὲ τāλλα, κατὰ δὲ τὸ δεύτερον τάναπαλιν.

Τάξις Β'. ὥραι 6.

Γραμματική. Τὰ συνθετώτερα τῆς ἑλληνικῆς γραμματικῆς καὶ τῆς ἑλληνικῆς συντάξεως ἐν ἐφαρμογῇ κατά τε τὴν ἔρμηνείαν καὶ τὰς δρθιογραφικὰς καὶ συγγραφικὰς ἀσκήσεις.

Ανάγνωσις καὶ ἔρμηνεία. Ξενοφῶν, Δημοσθέης, Θουκυδίδης, Ηλάτων, Ὅμηρος.

Συγγραφικῶν καὶ δρθιογραφικῶν ἀσκήσεων βαθμὶς δευτέρα. — Απὸ στόματος ἀπαγγελία ἐκλεκτῶν ἀρχαίων χωρίων ἔρμηνευθέντων.

Κατὰ τὴν ἔρμηνείαν τῶν Ἑλλήνων πεζῶν καὶ ποιητῶν καὶ κατὰ τὰς συγγραφικὰς ἀσκήσεις ἔξηγοῦνται οἱ κυριώτατοι καγόνες τῆς ῥητορικῆς καὶ ποιητικῆς.

Κατὰ δεκαπενθημερίαν ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία
ἐκλεκτῶν ποιημάτων τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ
τῶν ἀρίστων δημοτικῶν φύσμάτων καὶ ἀπὸ στόματος
ἀπαγγελία αὐτῶν.

Τάξις Γ'. Ὡραι 5.

Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία. Ξενοφῶν, Θουκυδίδης, Δημοσθένης, Πλάτων, "Ομηρος.

Συγγραφικῶν ἀσκήσεων βαθμὶς τρίτη. Ἀπὸ στόματος ἀπαγγελία ἐκλεκτῶν ἀρχαίων χωρίων ἐρμηνεύθέντων.

Ἐπανάληψις τῶν διδαχθέντων ἐκ τῆς ἑλληνικῆς συντάξεως καὶ περαιτέρω συμπληρωτικὴ διδασκαλία.

Οἱ κυριώτατοι κανόνες τῆς ῥήτορικῆς καὶ ποιητικῆς, ὅπως καὶ ἐν τῇ Β' τάξει καὶ τὰ διάφορα εἰδη τοῦ πεζοῦ λόγου καὶ τῆς ποιήσεως.

Συνοπτικὴ ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς, ἐκτενέστερον διδασκομένης τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς φιλολογίας ἀπὸ τῆς γενέσεως τῆς καθομιλουμένης γλώσσης.

Κατὰ δεκαπενθημερίαν ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία ἐκλεκτῶν ποιημάτων τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης (Ζαλακώστα, Βαλαωρίτου, Σούτσων, Τραγκαβῆ, Βερναρδάκη κ.ἄλ.) καὶ τῶν ἀρίστων δημοτικῶν φύσμάτων ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ Passow καὶ ἀπὸ στόματος ἀπαγγελία αὐτῶν.

Σημ. Ἐκ τῶν ἄνω ὀρισμένων συγγραφέων λαμβάνονται κατ' ἐκλογὴν οἱ ἔκαστοις κατάλληλοι πρὸς τὰς δυνάμεις τῶν μαθητῶν.

Καὶ κατὰ πάντα μὲν τὰ μαθήματα, ιδίᾳ δὲ κατὰ τὸ

μάθημα τῶν ἑλληνικῶν πρέπει μεγάλη προσοχὴ νὰ καταβάλληται εἰς τὴν ὁρθὴν καὶ μετὰ ἥθους ἀνάγνωσιν καὶ εἰς τὴν ἀπταιστὸν καὶ ζωηρὰν καὶ φυσικὴν ἀπαγγελίαν καὶ εἰς τὴν παντὸς τοπικοῦ ἴδιωματος ἀπηλλαγμένην προφορὰν καὶ εἰς τὴν ὁρθὴν τε καὶ καλὴν ἔκφρασιν· ἐν δὲ τοῖς γραπτοῖς γυμνάσμασιν ἀπαιτεῖται πρὸ παντὸς καθαριότης τῶν τετραδίων καὶ σαφήνεια ἐν τῇ ἔκφράσει καὶ λόγος ἀπηλλαγμένος γραμματικῶν καὶ λογικῶν σφαλμάτων καί πως καλλιεπῆς διότι σκοπὸς τῶν τοιούτων γυμνασμάτων εἴναι νὰ ἀποθῶσιν ἵκανοι οἱ μαθηταὶ ὅλην, ἢν κατενόησαν, νὰ ἐκθέτωσιν ὡς προσήκει εἰς διδάσκοντας. Οὕτω δὲ πρέπει γὰ προβαίνωσι τὰ τοιαῦτα γυμνάσματα ἀπὸ τάξεως εἰς τάξιν. Ἡ δὲ ὅλη δύναται νὰ λαμβάνηται ἐκ πάντων τῶν διδασκομένων μαθημάτων. Ἡ ἀνάγνωσις τῶν μαθητῶν δύναται νὰ ἦναι καὶ ἴδια μὴ ἔχουσα σχέσιν πρὸς τὰ διδαχτικὰ μαθήματα· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δίδονται τὰ βιβλία ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ διδασκαλείου· ταῦτα δὲ πρέπει νὰ ἦναι οἱ δοκιμώτατοι τῶν νέων ἑλλήνων ποιητῶν καὶ ἔργα ἱστορικά. Ωσαύτως πρέπει ἐνταῦθα νὰ διδάσκωνται οἱ μαθηταὶ τὸν τρόπον, καθ' ὃν οὗτοι θὰ διδάξωσι τὴν νέαν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις.

§ 6.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ.

Τάξις Α'. ὥραι 4.

Ἄριθμητικὴ (θεωρητική). Ασκήσεις ἐπὶ πλείστων παραδειγμάτων καὶ προβλημάτων τῆς πρακτικῆς ἀριθ-

μητικής. — Προκαταρκτικαὶ ἔννοιαι. — Ἀριθμησις. — Πρόσθεσις ἀφαίρεσις, πολλαπλασιασμὸς καὶ διαίρεσις τῶν ἀκεραίων ἀριθμῶν μετὰ τῶν ἀξιωμάτων καὶ θεωρημάτων αὐτῶν. — Διαιρετότης καὶ μέγιστος κοινὸς διαιρέτης. — Πρώτοι ἀριθμοί. — Κλάσματα. — Προβλήματα ἀπλᾶ καὶ σύνθετα.

Γεωμετρία. Ἐκ τῆς ἐπιπέδου γεωμετρίας πάντα τὰ περὶ γραμμῶν καὶ γωνιῶν καὶ τριγώνων καὶ τετραπλεύρων. — Ἐφαρμογαὶ αὐτῶν.

Τάξις Β'. ὥραι 4.

Ἀριθμητική. Οἱ δεκαδικοὶ ἀριθμοὶ καὶ οἱ συμμεγεῖς. — Δεκαδικὸν σύστημα μέτρων καὶ σταθμῶν. — Τετραγωνικὴ καὶ κυβικὴ ῥίζα. — Λόγοι καὶ ἀναλογίαι. — Μέθοδος τῶν τριῶν. — Σύνθετος μέθοδος τῶν τριῶν. — Προβλήματα.

Γεωμετρία. Τὰ περὶ τοῦ κύκλου καὶ τῶν πολυγώνων.
 Ἀλγεβρα (πρακτική). Ὁρισμὸς τῆς Ἀλγέβρας,
 Ἀλγεβρικὰ σύμβολα, Ἀλγεβρικαὶ παραστάσεις. — Ὁροί
 ἡμονώνυμα, πολυνόμια, δύμοιοι ὅροι καὶ ἀναγωγὴ αὐτῶν.
 — Πρόσθεσις, ἀφαίρεσις, πολλαπλασιασμὸς καὶ διαίρεσις
 μονωνύμων καὶ πολυωνύμων. — Ἀλγεβρικὰ κλάσματα.
 — Λύσις τῶν πρωτοβαθμίων ἐξισώσεων μεθ' ἑνὸς
 ἀγνώστου. — Προβλήματα.

Τάξις Γ'. ὥραι 2.

Ἀριθμητική. Τὰ προβλήματα τοῦ τόκου, τῆς
 διφαιρέσεως καὶ τῆς ἑταιρίας. — Συνεζευγμένη μέθοδος.
 — Προβλήματα.

Γεωμετρία. Τὰ χρησιμώτατα θεωρήματα ἐκ τῆς στερεομετρίας λαμβανόμενα δίκιν αἰτημάτων. Ὁρισμὸς τῆς διέδρου καὶ στερεᾶς γωνίας, τοῦ πρίσματος, τοῦ παραλληλεπιπέδου, τοῦ κύβου, τῆς πυραμίδος, τοῦ κυλίνδρου, τοῦ κώνου καὶ τῆς σφαίρας.—Τὸ ἐμβαδὸν τῶν κυρτῶν ἐπιφανειῶν τῶν ἀνωτέρω στερεῶν.—Οἱ δρισμοὶ τοῦ μεγίστου κύκλου, τῆς σφαίρας, τῶν παραλλήλων κύκλων, τῶν πόλων, τῆς σφαιρικῆς ζώνης, τοῦ σφαιρικοῦ τμήματος καὶ τοῦ σφαιρικοῦ τομέως.—Οἱ κανόνες δι' ὧν εὑρίσκεται ὁ ὅγκος τῶν στερεῶν.—Ἐφαρμογὴ τούτων καὶ ἡ διδακτικὴ αὐτῶν μέθοδος.

§ 7.

ΦΥΣΙΚΗ.

Τάξις Α'. ὥραι 2.

Αἱ προκαταρκτικαὶ ἔννοιαι.—Αἱ διάφοροι τῶν σωμάτων ἴδιότητες.—Αἱ δυνάμεις καὶ ἡ κίνησις.—Ο μοχλός.—Ἡ κεντρόφυξ δύναμις.—Ἡ βαρύτης, τὸ βάρος, κέντρον βάρους, ισορροπία.—Ζυγός.—Τγρά.—Πειράματα.

Τάξις Β'. ὥραι 2.

Ἀέρια.—Θερμότης.—Νέφη, βροχὴ χιῶν καὶ χάλαζα.—Πειράματα.

Τάξις Γ'. ὥραι 2.

Μαγνητισμός.—Στατικὸς ἡλεκτρισμός.—Ἄκουστική.—Ὀπτική.—Πειράματα.

§ 8.

ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ.

Τάξις Β'. ὥραι 3.

Βοτανική (τὸ θέρος). — Ἡ γνῶσις τῶν ἐκλεκτοτέρων φυτῶν τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰς κοινοτέρας οἰκογενείας. — Ἡ γνῶσις τοῦ συστήματος τοῦ Λιναίου καὶ τὰ σπουδαιότατα ἐκ τῆς βοτανικῆς μορφολογίας.

Ζωολογία (τὸν χειμῶνα). Τὰ σπουδαιότατα ὅργανα τοῦ σώματος τῶν ζώων καὶ συστηματικὴ σύνοψις σύμπαντος τοῦ βασιλείου τῶν ζώων ἐν σχέσει πρὸς τὴν δργανικὴν αὐτῶν διάπλασιν.

Τάξις Γ'. ὥραι 2.

Βοτανική. (Τὸ θέρος) δὲ δργανισμὸς, ὁ βίος καὶ ἡ διάδοσις τῶν φυτῶν.

Ζωολογία (τὸν χειμῶνα). Τὰ αὐτόχθονα ζῶα καὶ ἐκ τῶν ξένων τὰ ἀντιπροσωπεύοντα τὰς οἰκογενείας τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου.

§ 9.

ΧΗΜΕΙΑ.

Τάξις Γ'. ὥρα 1.

Τὰ ἀπλᾶ σώματα καὶ αἱ σπουδαιόταται αὐτῶν συνθέσεις. — Τὰ πρὸς φωτισμὸν καὶ θέρμαγσιν χρήσιμα. —

Ἡ χρῆσις τῶν μετάλλων. — Αἱ θρεπτικαὶ οὐσίαι τῶν φυτῶν. — Τεχνολογία.

§ 10.

ΣΩΜΑΤΟΛΟΓΙΑ.

Τάξις Α'. ὥραι 2.

Εἰσαγωγή. — Ὁργανογραφία. — Τί συμβαίνει ἐν τῷ κινήσει. — Κυκλοφορία. — Ἀναπνοή. — Πέψις. — Θρέψις. — Ἐκκρισις. — Αἰσθησις. — Υγιειναὶ παρατηρήσεις.

§ 11.

ΚΩΣΜΟΓΡΑΦΙΑ.

Τάξις Γ'. ὥρα 1.

Ορίζων. — Ἄξων τῆς γῆς καὶ ἀξων τοῦ κόσμου. — Πόλοι, πολικοὶ κύκλοι, παράλληλοι κύκλοι, ζῶναι. — Μεσημβρινοὶ, ίσημερινοί. — Ορθὴ ἀνάβασις, ἀπόκλισις. Πλανῆται, ἀπλανεῖς. — Ἀστρονομικὰ ὅργανα, προσδιορισμὸς τοῦ θύμους τοῦ πόλου. — Ἀστερισμοί. Ζωδιακὸς κύκλος. — Γῆ, ἥλιος, σελήνη, ἐκλείψεις, παράλλαξις, κομῆται. — Κηνήσεις τοῦ ἥλιου, τῆς γῆς καὶ τῆς σελήνης, ίσημερία. — Ημερολόγια.

§ 12.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ.

Τάξις Α'. ὥραι 2.

Τὰ σπουδαιότατα καὶ ἀγαγκαιότατα ἐκ τῆς μαθημα-

τικῆς καὶ φυσικῆς γεωγραφίας. — Γενικὴ ἔποψις τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. — Αἱ ἡπειροι ἐκτὸς τῆς Εὐρώπης. 'Οδηγίαι πρὸς κατανόησιν καὶ κατασκευὴν γεωγραφικῶν χαρτῶν.

Τάξις Β'. ὥραι 2.

Εύρώπη. — Ἐν πλείστῃ ἐκτάσει Ἑλλὰς καὶ Τουρκία. — Διδασκαλία περὶ τῆς δρθῆς χρήσεως τῶν ἀτλάντων, τῶν ἐπὶ τοῦ τοίχου κρεμαστῶν χαρτῶν, τῶν σφαιρῶν καὶ τῶν ἄλλων μέσων τῶν ἀρμοδίων πρὸς τὴν αἰσθητοποιὸν διδασκαλίαν τῆς γεωγραφίας.

§ 13.

ΓΕΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Τάξις Α'. ὥραι 2.

Ἡ ιστορία τῶν ἀνατολικῶν ἔθνων. — Ἡ ιστορία τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ συγχώνευσις τοῦ ἐλληνικοῦ καὶ ἀνατολικοῦ πολιτισμοῦ κατὰ τὴν ἀλεξανδρινὴν ἐποχήν. — Οἱ Ρωμαῖοι. — Ἡ Ρώμη ὑπὸ τοὺς βασιλεῖς. — Ἡ δημοκρατουμένη Ρώμη. — Ἔξακολούθησις τῶν πολέμων πρὸς κατάκτησιν τῆς Ἰταλίας. — Οἱ χρόνοι τῶν ἐκτὸς τῆς Ἰταλίας πολέμων καὶ κατακτήσεων. — Οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι.

Τάξις Β'. ὥραι 2.

Ἡ Ρώμη ὑπὸ τοὺς αὐτοκράτορας. — Αὔγουστος. — Οἱ αὐτοκράτορες ἐκ τοῦ οίκου τοῦ Αὔγουστου — Οἱ Φλαβιανοὶ καὶ οἱ Ἀντωνινοὶ. — Ἡ Ρώμη ὑπὸ τὴν στρα-

τοκρατίαν. — Γενικώτατά τινα περὶ τοῦ πολιτεύματος, τῆς θρησκείας καὶ τῆς φιλολογίας τῶν Τρωμαίων. — Ἡ ἐπικράτησις τοῦ Χριστιανισμοῦ. — Κωνσταντῖνος ὁ μέγας καὶ Ἰουλιανὸς ὁ παραβάτης. — Ἡ μετανάστευσις τῶν ἑθνῶν. — Θεοδόσιος ὁ μέγας. — Ἡ κατάλυσις τοῦ δυτικοῦ βαρμαϊκοῦ κράτους. — Τὸ Βυζαντινὸν κράτος, ὁ αἰών τοῦ Ἰουστιανοῦ, οἱ Δογγοθάρδοι, οἱ εἰκονομάχοι βασιλεῖς, πολιτισμὸς καὶ φιλολογία τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους. — Οἱ Σλαβοί. — Οἱ Ἀραβεῖς καὶ τὸ Ἰσλάμ. — Κάρολος ὁ μέγας. — Ἡ ἐκκλησία καὶ ὁ χριστιανικὸς πολιτισμὸς ἐν τῇ δύσει. — Αὐξησις τῆς παπικῆς ἐξουσίας. — Φεουδαλισμός. — Ἡ γερμανικὴ αὐτοκρατορία. — Ἡ ἐπικράτησις τῆς ἐκκλησίας κατὰ τοὺς χρόνους τῶν σταυροφοριῶν, ἔκβασις καὶ συνέπειαι αὐτῶν. — Ὁ πολιτισμὸς κατὰ τὴν 13^{ην} ἐκατονταετηρίδα. — Κατάπτωσις τοῦ φεουδαλισμοῦ καὶ διαφθορὰ τῆς ἐκκλησίας. — Συνοπτικὴ ἱστορία τῶν λοιπῶν εὐρωπαϊκῶν πολιτειῶν κατὰ τὸν μεσαιῶνα. — Τὸ βασίλειον τῶν Ὀσμανιδῶν.

Τάξις Γ'. ὅραι 2.

Ἴστορία τῶν νεωτέρων χρόνων. — Ἔφευρέσεις καὶ ἀνακαλύψεις. — Ἡ ἀναγέννησις τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν. — Οἱ χρόνοι τῆς ἀναμορφώσεως. — Ἡ ἐν Γερμανίᾳ καὶ Ἐλβετίᾳ θρησκευτικὴ μεταρρύθμισις. — Οἱ ἐν Γερμανίᾳ θρησκευτικοὶ πόλεμοι. — Ἡ μεταρρύθμισις τοῦ Καλβίνου. — Ἡ ἀγγλικανικὴ καὶ ἡ πρεσβυτεριανὴ ἐκκλησία. — Ἡ καθολικὴ ἐκκλησία. — Ἡ ἐποχὴ τοῦ Φιλίππου καὶ τῆς Ἐλισάβετ. — Οἱ ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνες τῶν Κάτω χωρῶν. — Ὁ πολιτισμὸς καὶ ἡ φι-

λολογία ἀπὸ τῆς θρησκευτικῆς μεταρρυθμίσεως μέχρι
 Λουδοβίκου τοῦ 14^{ου}. — Σχολεῖα καὶ Πανεπιστήμια ἐν
 Γερμανίᾳ· ἡ ἀστρονομία, αἱ λοιπαὶ ἐπιστῆμαι καὶ ἡ φι-
 λοσοφία. — Ἡ 17 ἑκατονταετηρίς. — Οἱ χρόνοι τοῦ τρια-
 κονταετοῦ πολέμου καὶ τῶν ἀγγλικῶν ἐπαναστάσεων. —
 Ἡ ἐποχὴ Λουδοβίκου τοῦ 14^{ου}. — Οἱ ἐπταετὴς πόλε-
 μος. — Οἱ αἰών τῶν ἐπαναστάσεων. — Οἱ πρόδρομοι τῆς
 ἐπαναστάσεως, οἱ ἄγγλοι ἐλευθερόφρονες καὶ ἡ ἀντεκ-
 κλησιαστικὴ γαλλικὴ φιλολογία. — Οἱ ὑπὲρ ἐλευθερίας
 ἀγῶνες τῆς Βορείου Ἀμερικῆς. — Ἡ Γερμανία ἐπὶ Φρει-
 δερίκου τοῦ μεγάλου. — Ἡ Ρωσσία ἐπὶ Αἰκατερίνης
 τῆς Β'. — Ἡ γαλλικὴ ἐπανάστασις. — Ναπολέων ὁ Βο-
 ναπάρτης. — Οἱ λαοὶ καὶ αἱ πολιτεῖαι τῆς Εὐρώπης
 ἀπὸ τῆς ιερᾶς συμμαχίας μέχρι τῆς Ἰουλιακῆς ἐπανα-
 στάσεως. — Περιληπτικὴ ἀφήγησις τῆς πολιτικῆς κατα-
 στάσεως καὶ τοῦ βαθμοῦ τοῦ πολιτισμοῦ τῶν χριστια-
 νικῶν κρατῶν καὶ ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερι-
 κῆς ἀπὸ τῆς Ἰουλιακῆς ἐπαναστάσεως μέχρι σήμερον.

§ 14.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ.

Τάξις Α'. ὅραι 2.

Εἰσαγωγή. — Οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι καὶ ἔποικοι τῆς
 Ἐλλάδος. — Οἱ ἡρωϊκὸς αἰών. — Ἡ δωρικὴ μετανάστευ-
 σις καὶ ἀποτελέσματα αὐτῆς. — Λυκούργου καὶ Σόλω-
 νος νομοθεσία. — Πεισίστρατος, Ἰππίας καὶ Ἰππαρχος.
 — Κλεισθένης. — Ελληνικαὶ ἀποικίαι. — Ἡ ἐνότης τοῦ

ελληνισμοῦ. — Ὁ πρὸ τῶν Μηδικῶν πολιτισμὸς τῆς Ἑλλάδος. — Τὰ Μηδικά. — Ἡ ἡγεμονία τῶν Ἀθηναίων. — Κίμων καὶ Περικλῆς. — Ἡ κατάστασις τῆς Ἑλλάδος πρὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. — Ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος. — Ἡ ἡγεμονία τῶν Σπαρτιατῶν. — Ἡ κατάβασις τῶν μυρίων. — Ἀγησίλαος. — Ἡ ἡγεμονία τῶν Θηβαίων. — Πελοπίδας καὶ Ἐπαμενώνδας. — Ἡ ἡγεμονία τῶν Μακεδόνων. — Ἡ ἐν Χαιρωνείᾳ μάχη. — Ἡ πνευματικὴ κατάστασις τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῶν Μηδικῶν μέχρι τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης.

Τάξις Β'. ὅραι 2.

Ἄλεξανδρος ὁ μέγας. — Ἡ συγχώνευσις τοῦ ἀσιανοῦ καὶ ἑλληνικοῦ κόσμου. — Οἱ διάδοχοι καὶ οἱ πρὸς ἀλλήλους πόλεμοι. — Ἡ ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν ἀλλην Ἑλλάδα ἐπιδρομὴ τῶν Γαλατῶν. — Ἡ διάδοσις τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ. — Πύρρος. — Ἡ ἀχαϊκὴ καὶ αἰτωλικὴ συμπολιτεία. — Ἄρατος καὶ Φιλοποίμην. — Ἡ ὑποδούλωσις τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τῶν Ρωμαίων. — Τέχναι καὶ ἐπιστῆμαι ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης μέχρι τῆς ἐπικρατήσεως τῶν Ρωμαίων. — Αὖτ' ἀρχτου βαρβαρικαὶ ἐπιδρομαί. — Ὁ χριστιανισμός. — Σχέσις τοῦ ἑλληνισμοῦ πρὸς τὸν χριστιανισμόν. — Ὁ μέγας Κωνσταντῖνος. — Ἰουλιανὸς ὁ παραβάτης. — Ὁ θρίαμβος τῆς δρθοδοξίας διὰ τοῦ Θεοδοσίου. — Ἡ διάστασις μεταξὺ τῶν ἐκκλησιῶν Ῥώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως. — Ἰουστινιανός. — Βελισσάριος. — Ναρσης. — Οἱ νέοι περσικοὶ πόλεμοι. — Οἱ ἀβαροσλαυικοὶ πόλεμοι. — Ἡράκλειος. — Οἱ Σλαῦοι ἐντεῦθεν τοῦ Ἰστρου. — Ἡ

πρώτη μεγάλη πολιορκία τῆς Κωνσταντινουπόλεως.—
Οἱ ισλαμισμός, σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τὸν χριστιανισμόν.—
Οἱ πρὸς τοὺς Σλαύους καὶ Ἀραβαῖς καὶ Βουλγάρους πόλεμοι.—
Ἡ δευτέρα πολιορκία τῆς Κωνσταντινουπόλεως
ὅπδα τῶν Μωαμεθαγῶν.

Τάξις Γ'. ὥραι 2.

Ἡ ἡθικὴ κατάστασις τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους κατὰ τὴν 8^η ἐκατονταετηρίδα.—Οἱ Σλαῦοι ἐν Πελοποννήσῳ.
Λέων ὁ Γ.' καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Ε.'—Αἱ 7 οἰκουμενικαὶ σύνοδοι.—Οἱ πρὸς τοὺς Ἀραβαῖς καὶ Σλαύους καὶ Βουλγάρους ἀγῶνες τοῦ ἑλληνισμοῦ.—Ο Φώτιος.—Βασίλειος ὁ Μακεδών.—Ἡ ἐπιδρομὴ τῶν Ρώσων.—Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος.—Ο οἶκος τῶν Φωκάδων.—Οἱ κατὰ τῶν Ρώσων πόλεμοι.—Βασίλειος Β'.
ὁ Βουλγαροκτόνος.—Οἱ πρὸς τοὺς Σελτσουκίδας Τούρκους πόλεμοι.—Αἱ σταυροφορίαι.—Ιωάννης καὶ Ἐμμανουὴλ Κομνηνοί.—Ἡ ἐπιδρομὴ τῶν Νορμανῶν τῆς Σικελίας ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα.—Ἡ βλαχοβουλγαρικὴ ἐπανάστασις.—Ἡ νέα τοῦ ἑλληνισμοῦ φάσις.—Ἡ ὑπὸ τῶν Φράγγων ἀλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως.—
Περιληπτικὴ ἀφήγησις τῶν τυχῶν τοῦ ἑλληνισμοῦ ἀπὸ τῆς ὑπὸ τῶν Φράγγων κατακτήσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι σήμερον.

§ 45.

ΜΟΥΣΙΚΗ.

Σκοπὸς τῆς διδασκαλίας τῆς μὲν ὡδικῆς εἶναι ἡ παιίδευσις τῶν μαθητῶν τοῦ διδασκαλείου εἰς διδασκά-

λους τῆς ἐν τοῖς σχολείοις φύσικῆς· τοῦ δὲ τετραχόρδου ή χρῆσις αὐτοῦ ως ἀναποφεύκτου βοηθητικοῦ μέσου διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς φύσικῆς· τῆς δὲ ἀρμονικῆς τὸ νὰ γείνῃ διαθήτης τοῦ διδασκαλείου ἐπιτήδειος καὶ νὰ ἀναλύῃ μουσικόν τι τεμάχιον καὶ νὰ γράφῃ τὴν ἀρμονίαν δοθέντος τινὸς μέλους.

Τάξις Α'. ὥραι 6.

Ωδική (ώραι 3). Πρακτικαὶ ἀσκήσεις ἐν συστηματικῇ σειρᾷ. — Ασκήσεις τῆς φωνῆς, δι’ ᾧ θὰ ἀναπτύσσηται τοῦ μαθητοῦ ή φωνὴ καὶ θὰ καθίσταται οὗτος ἐπιτήδειος εἰς τὸ νὰ ἀντιλαμβάνηται καὶ ἐκθέτῃ τὰς μελωδικάς, τὰς ρυθμικὰς καὶ δυναμικὰς σχέσεις τῶν τόνων· ή δὲ ἐκμάθησις διφώνων καὶ τριφώνων ἀσμάτων θὰ συμπληρώσῃ τὰς ἀσκήσεις ταύτας.

Τεράχορδον (2 ὥραι). Ἐνάσκησις τῶν γυμνασμάτων τῶν περιεχομένων ἐν τῷ α'. μέρει τῆς ὅποι Mettner συγγραφείσης σχολῆς τοῦ τετραχόρδου.

Ἀρμονικὴ (1 ὥρα). Τὸ πεντάγραμμον. — Τὸ σύστημα τῶν φθογγοσήμων. — Η γραφὴ αὐτῶν. — Τὰ σημεῖα τῶν ἀλλοιώσεων (Versetzungszeichen). — Αἱ κλίμακες. — Τὰ εἴδη τῶν ρυθμῶν. — Τὰ εἴδη τῶν τροπῶν (Bewegungsarten). — Τὰ σπουδαιότατα τῶν δυναμικῶν σημείων.

Τάξις Β'. ὥραι 6.

Ωδική (ώραι 3). Ἐξακολούθησις τῶν προκαταρκτικῶν ἀσκήσεων. — Τὰ διαστήματα (Intervalle). — Αἱ συμφωνίαι καὶ ή διάφορος αὐτῶν μόρφωσις. — Αἱ κλίμακες

ἀδόμεναι διὰ τῶν φωνηέντων ἐπὶ λα (Vocalisen). — Αἱ συμφωνίαι καὶ αἱ κλίμακες κατὰ τὰς δυναμικὰς καὶ βοθμικὰς αὐτῶν μεταβολὰς (Solfeggien). — Ἐκμάθησις τριφώνων καὶ τετραφώνων ἀσμάτων. — Ἐκμάθησις χορωδιῶν (Chören).

Τετράχορδον (ῷραι 2). Διωδίαι (Duetten) κατὰ βαθμολογικὴν ἀκολουθίαν.

Ἄρμονικὴ (1 ὥρα). Τριφωνία. — Συμφωνία μετὰ τῆς μικρᾶς ἑδδόμης (Septimenaccord). — Ἡ ἡγουμένη μετὰ προσθήκης τῆς τρίτης (διτόνου ἢ τριημιτονίου) τῆς μικρᾶς ἑδδόμης αὐτῆς (Nonenaccord). — Αἱ μεταθέσεις καὶ οἱ νόμοι τῆς συνθέσεως αὐτῶν.

Τάξις Γ'. ὥραι 6.

Ωδικὴ (ῷραι 3). Ἐξακολούθησις τῶν ἀσκήσεων. — Ἡ μέθοδος τῆς διδασκαλίας τῆς ωδικῆς. — Πρακτικαὶ ἀσκήσεις ἐν τῇ διδασκαλίᾳ. — Ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσική.

Τετράχορδον (ῷραι 2). — Αἱ ἀνώτεραι θέσεις ἐπὶ τοῦ τετραχόρδου.

Άρμονικὴ. Ἡ ἀρμονικὴ τῶν ἐν τῆς σχολείοις ἀδομένων ἀσμάτων. — Ἡ μεταμελώδησις (Modulation). — Τὰ διάτονα γένη τῶν ἀρχαίων.

Σημ. 1. Ἡ εἰς τάξεις διαίρεσις τῶν μαθητῶν πρὸς ἐκμάθησιν τοῦ τετραχόρδου γίνεται κατὰ τὴν φύσιν ἐκάστου.

Σημ. 2. Ἡ διδασκαλία τῆς μουσικῆς ἐν παντὶ καλῶς διωργανισμένῳ διδασκαλείῳ εἶναι πληρεστέρα ἐὰν διδάσκηται καὶ τὸ κλειδοκύμβαλον.

§ 16.

ΙΧΝΟΓΡΑΦΙΑ.

Σκοπός. Ο μέλλων γὰ γείγη διδάσκαλος πρέπει

νὰ ἔχῃ τὴν δύναμιν νὰ ἰχνογραφῇ βεβαίως καὶ ταχέως καὶ καθαρῶς ἐπὶ τοῦ μαύρου πίνακος τὰ διάφορα ἀντικείμενα τῆς διδασκαλίας, τὰ κατὰ τὰ διάφορα εἴδη τῶν μαθημάτων ἀναγκαιούντα, καὶ νὰ διδάσκῃ ἐπισταμένως ἐν τοῖς διαφόροις σχολείοις τὸ μάθημα τοῦτο.

Τάξις Α'. ὥραι 2.

Ἡ εὐθεῖα γραμμή. — Ἡ γραφὴ γωνιῶν καὶ ἐπιφανειῶν διὰ τοῦ τετραπλεύρου. Ἡ καμπύλη γραμμή· ἡ χρῆσις αὐτῆς πρὸς παράστασιν κυκλικῶν κοσμημάτων (Arabesken). — Ἐξ ὑποδειγμάτων ἰχνογραφία ἀπλῶν τοποθεσιῶν καὶ διαφόρων εἰδῶν φύλλων.

Τάξις Β'. ὥραι 2.

Ἡ σκιαγραφία (Perspective). — Ἡ περὶ τοῦ φωτισμοῦ καὶ τοῦ σκιασμοῦ διδασκαλία. — Ἡ ἀπὸ τῆς φύσεως ἰχνογραφία.

Τάξις Γ'. ὥραι 7.

Συνέχεια τῶν προηγουμένων ἀσκήσεων καὶ ἡ μέθοδος τῆς διδασκαλίας τῆς ἰχνογραφίας.

§ 17.

ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΙΑ.

ΣΚΟΠΟΣ. Ἡ ἀπόκτησις καλῆς καὶ εὔχρινοῦς γραφῆς διά τε τῆς γραφίδος καὶ τῆς κιμωλίας καὶ ἡ ἐπιτηδειότης τῆς μετὰ λόγου διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τούτου.

Τάξις Α'. ὥρα 2.

Ἡ παρασκευὴ τοῦ τετραδίου. — Ἡ δρθὴ θέσις καὶ τοῦ σώματος καὶ τῆς γραφίδος καὶ τοῦ τετραδίου. — Άι γραμμαὶ ὡς τὰ πρῶτα συστατικὰ τοῦ μικροῦ ἀλφαβήτου. — Τὰ γράμματα τοῦ μικροῦ καὶ τοῦ μεγάλου ἀλφαβήτου (κεφαλαῖα) πρῶτον κατὰ τὰς γραμμὰς ταύτας καὶ εἴτε κατὰ τὴν ἀλφαβητικὴν σειρὰν κατατεταγμένα. — Ἐπαναλήψεις τῶν γραμμάτων εἰς λέξεις καὶ προτάσεις. — Οἱ ἀριθμοί.

Τάξις Β'. ὥρα 1.

Ἡ ἐκ διαφόρων ἐντύπων κειμένων ἀντιγραφὴ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς καλλιγραφίας εἴτε ἐπὶ γραμμῶν ἀπλῶν εἴτε καὶ ἀγνεύ τοιούτων.

Τάξις Γ'. ὥρα 1.

Συνέχεια τῶν ἀσκήσεων τούτων καὶ ὁδηγίαι πρὸς τὴν μετὰ λόγου διδασκαλίαν τῆς καλλιγραφίας.

§ 18.

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ.

Ἐλεύθεραι ἀσκήσεις. — Ταχτικαι ἀσκήσεις. — Γυμναστικαι παιδιαί. — Ἐνόργανος γυμναστική. — Κολυμβητική.

Σχοπός. Ἡ διάπλασις τοῦ σώματος εἰς φώμην καὶ χάλλος καὶ ἡ ἐπιτηδειότης πρὸς τὴν διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος τούτου.

Τάξις Α'. ὥραι 4.

Αἱ ἀπλαῖ κινήσεις καὶ τὰ ἀπλᾶ εἴδη τῶν βαδισμάτων.—Αἱ ἀπλούσταται τῶν γυμναστικῶν παιδῶν.—Τὰ προκαταρκτικὰ δι' ὀργάνων γυμνάσια ἡτοι τὰ τῆς α'. κλίμακος τῆς ἐνοργάνου γυμναστικῆς.

Τάξις Β'. ὥραι 3.

Αἱ σύνθετοι κινήσεις καὶ τὰ συνθετώτερα εἴδη τῶν βαδισμάτων.—Τὰ διάφορα εἴδη τῶν ἀλμάτων.—Αἱ συνθετώτεραι γυμναστικαὶ παιδιά.—Τὰ τῆς β'. κλίμακος τῆς ἐνοργάνου γυμναστικῆς ἡτοι τὰ δι' ὧν ἀσκοῦνται ὠρισμένοι μύες.

Τάξις Γ'. ὥραι 2.

Ἐξαχολούθησις τῶν ἀσκήσεων κατὰ τὰς κινήσεις καὶ τὰ βαδίσματα.—Ἄλμα ἐπὶ κοντῷ, πήδημα ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα μετὰ καὶ ἄνευ κοντοῦ.—Πεζοδρομίαι.—Αἱ συνθετώταται τῶν γυμναστικῶν παιδιῶν.—Τὰ γυμνάσια τῆς γ'. κλίμακος τῆς ἐνοργάνου γυμναστικῆς ἡτοι τὰ γυμνάσια, δι' ὧν ἀσκεῖται ὅλον τὸ μυεῖκὸν σύστημα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος.—Οδηγίαι πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς γυμναστικῆς.

Σημ. Η Κολυμβητικὴ γίνεται κατ' ἔτος ή πὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ διδασκάλου τῆς γυμναστικῆς κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας καὶ κατὰ τὰς ὥρας τὰς διὰ τὴν γυμναστικὴν ἐν τῷ προγράμματι ὄριζομένας.

§ 19.

Σπουδαῖον μειονέκτημα παντὸς διδασκαλείου, ἀν μέλλῃ νὰ ἥγαι τέλειον, εἴγαι ἡ ἔλλειψις τῆς διδασκαλίας

τῆς κηπουρικῆς, τῆς ἀνθοκομίας καὶ τῆς δενδροκομίας, τῆς ξυλουργικῆς καὶ τῆς βιβλιοδετικῆς τέχνης. Ή δὲ ἔλλειψις τῆς διδασκαλίας τοῦ χλειδοκυμβάλου καὶ ἡ ἔλλειψις σχολείων προτύπων σωφρόνως καὶ κατὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ διδασκαλείου κατηρτισμένων εἶναι λίαν ἐπιβλαβής εἰς τὴν πρόοδον αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

ΑΙ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ.

§ 1.

Οἱ μαθηταὶ τοῦ διδασκαλείου ἐκτὸς τῶν καθημερινῶν ἐξετάσεων ἐξετάζονται κατὰ μὲν τὸ τέλος τῆς πρώτης τριμηνίας γραπτῶς εἰς πάντα τὰ κατὰ τὸ τρίμηνον διάστημα διδαχθέντα μαθήματα, κατὰ δὲ τὸ τέλος τῆς ἑξαμηνίας γραπτῶς εἰς πάντα τὰ τῆς ἑξαμηνίας μαθήματα, κατὰ δὲ τὸ τέλος τοῦ σχολικοῦ ἔτους γραπτῶς εἰς πάντα τὰ μαθήματα τὰ κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος διδαχθέντα.

§ 2.

Οἱ μαθηταὶ μένουσιν ἐλεύθεροι πρὸ μὲν τῶν τριμήνων ἐξετάσεων τρεῖς ἡμέρας, πρὸ δὲ τῶν ἑξαμήνων τέσσαρας, πρὸ δὲ τῶν ἐνιαυσίων ἕξ.

§ 3.

Οἱ μαθηταὶ δφείλουσι κατ' ἔτος γὰ προσιβάζωνται:

ἐκ δὲ τῶν μὴ προθιβαζομένων ἀποθάλλονται ἐκ τοῦ διδασκαλείου ὅσοι δὲν δύνανται διὰ σαφεστάτων τεκμηρίων γὰρ ἀποδεῖξωσιν ὅτι παρὰ τὴν θέλησιν αὐτῶν κατέστησαν ἀνάξιοι προθιβασμοῦ· οἱ τοιοῦτοι τότε ἔχουσι τὸ δικαίωμα δὶς ἀναφορᾶς αὐτῶν ἐγγράφου πρὸς τὸν διευθυντὴν τοῦ διδασκαλείου γὰρ ἀποδεῖξωσι τοῦτο καὶ γὰρ ζητήσωσι τὴν καὶ ἐκ δευτέρου φοίτησιν εἰς τὴν αὐτὴν τάξιν· ὁ σύλλογος δὲ τῶν καθηγητῶν τοῦ διδασκαλείου μετὰ τοῦ διευθυντοῦ ὅριζουσι τότε τὸ πρακτέον.

§ 4.

Οἱ μαθηταὶ διδαχθέντες τὰ ἐν τῷ προγράμματι τοῦ διδασκαλείου ὥρισμένα μαθήματα καὶ προασκηθέντες διὰ τὸ διδασκαλικὸν αὐτῶν ἐπάγγελμα ἐν τῷ προτύπῳ σχολείῳ ὑποθάλλονται κατὰ τὸ τελευταῖον δεκαήμερον τοῦ αὐγούστου εἰς ἐξετάσεις ἀπολυτηρίους, μετ' ἀς οἱ εὐδοκιμήσαντες ἀπολύονται ως ἵκανοι γὰρ διδάξωσιν ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις, οἷα θὰ δργανώσωσιν ως οἶν τε συμφωνότατα πρὸς τὰς παιδαγωγικὰς καὶ διδακτικὰς ἀρχάς, ἀς ἐν τε τῷ διδασκαλείῳ καὶ κατὰ τὰς πρακτικὰς ἀσκήσεις ἐδιδάχθησαν,

§ 5.

Αἱ ἀπολυτήριοι ἐξετάσεις θὰ γίνωνται δημοσίᾳ καὶ ἐνώπιον ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς ὅριζομένης μὲν ἑκάστοτε ὑπὸ τῆς ἀνωτάτης ἀρχῆς, πρὸς ἣν καὶ θὰ ἐκθέτη τὰς ἐντυπώσεις αὐτῆς, προεδρευομένης δὲ πάντοτε ὑπὸ τοῦ παναγιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης. Ἐξετασταὶ δὲ θὰ ἦγαι ἐκτὸς τῶν καθηγητῶν τοῦ διδασκαλείου καὶ

εῖς εἰδικός ἐπόπτης, ἀντιπρόσωπος τῆς ἀνωτάτης ἀρχῆς,
ὅστις καὶ θὰ ὄρίζῃ μετὰ τῶν καθηγητῶν ἐν τῷ ἀπολυ-
τηρίῳ ἐγγράφῳ τὸν βαθμὸν τῆς ἐπιτηδειότητος ἑκάστου
τῶν ἀπολυομένων μαθητῶν.

6.

Οἱ μαθηταὶ πρὸ τῶν ἀπολυτηρίων ἔξετάσεων δφεί-
λουσι νὰ παρουσιάσωσιν εἰς τὸ διευθυντήριον τὰ τετρά-
δια τῆς καλλιγραφίας καὶ τῶν συγγραφικῶν ἀσκήσεων
τοῦ τελευταίου ἔτους καὶ τὰ τετράδια τῆς ἰχνογραφίας
καὶ τῶν τριῶν ἔτῶν ἡριθμημένα καὶ ὑπογεγραμμένα.

§ 7.

Αἱ ἀπολυτήριοι ἔξετάσεις εἶναι γραπταί, προφορικαὶ
καὶ πρακτικαὶ.

§ 8.

Μεταξὺ τῶν γραπτῶν καὶ προφορικῶν ἔξετάσεων
παρεμπίπτει χρόνος εἰκοσιν ἡμερῶν προηγοῦνται δὲ αἱ
γραπταὶ ἔξετάσεις, καθ' ᾧ τὰ αὐτὰ θέματα δίδονται
πᾶσι τοῖς μαθηταῖς καὶ αἴτινες διαρκοῦσιν ἐν συνόλῳ
ώρας εἰκοσι καὶ τρεῖς διανεμημένας εἰς πέντε ἡμέρας.

§ 9.

Αἱ γραπταὶ ἔξετάσεις συνίστανται

- 1) ἐκ τῆς λύσεως τριῶν παιδαγωγικῶν ζητη-
μάτων.
- 2) ἐκ μιᾶς ἐκ τοῦ προχείρου ἐκθέσεως ἀντικειμέ-
νου γνωστοῦ.

3) ἐκ τῆς λύσεως τριῶν θρησκευτικῶν ζητημάτων.

4) ἐκ τῆς ἀπαντήσεως εἰς τρία φιλοσοφικὰ ζητήματα.

5) ἐκ τῆς λύσεως τριῶν ζητημάτων ἐκ τῆς ἀριθμητικῆς, τῆς γεωμετρίας καὶ τῆς ἀλγέβρας,

6) ἐκ τῆς ἀπαντήσεως εἰς τέσσαρας ἐρωτήσεις ἐκ τῆς ιστορίας.

7) ἐκ τῆς ἀπαντήσεως εἰς τέσσαρα ζητήματα ἐκ τῆς γεωγραφίας.

8) ἐκ τῆς ἀπαντήσεως εἰς ἕξ ἐρωτήσεις ἐκ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν.

9) ἐκ τῆς μεταφράσεως ἐνὸς χωρίου ποιητικοῦ καὶ ἐνὸς πεζοῦ ἐκ τῆς ἀρχαίας εἰς τὴν νεωτέραν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

§ 10.

Πρὸς ἐπεξεργασίαν τῶν γραπτῶν τούτων θεμάτων δρίζονται διὰ μὲν τὸ πρῶτον ζήτημα ὥραι τέσσαρες, διὰ δὲ τὸ δεύτερον τρίτον καὶ τέταρτον ὥραι ἀνὰ τρεῖς, διὰ δὲ τὰ λοιπὰ ἀνὰ δύο.

§ 11.

Τὰ θέματα διὰ τὰς γραπτὰς ταύτας ἐξετάσεις δρίζονται ὑπὸ τῶν ἐξεταστῶν, ἐκλεγόντων τὸν ἄνω ὀρισμένον ἀριθμὸν τῶν ζητημάτων ἐκ τῶν κατὰ τὴν τριετίαν διδαχθέντων.

§ 12.

Αἱ ἀπολυτήριοι προφορικαὶ ἐξετάσεις γίνονται ἐν

πᾶσι τοῖς μαθήμασι τοῖς κατὰ τὴν τριετίαν διδαχθεῖσιν,
ἐκλεγόντων τῶν ἐξεταστῶν τὰς ἐρωτήσεις ἐκ τῆς διδαχθείσης
ὑλῆς τῆς καταχειρισμένης ἐν τοῖς πρὸς τοῦτο
βιβλίοις. Ἀπαιτεῖται δὲ παρὰ τῶν ἐξεταζομένων νὰ
ἀπαντῶσιν ὠρισμένως καὶ σαφῶς καὶ ἐλευθέρως καὶ
ἀπταίστως καὶ ὅσον ἐνδέχεται λογικῶς.

§ 13.

Αἱ προφορικαὶ ἐξετάσεις γίνονται κατὰ πρόγραμμα
ὅπδ τοῦ διευθυντοῦ μετὰ τοῦ συλλόγου τῶν καθηγητῶν
ἐκάστοτε δριζόμενον.

§ 14.

Αἱ πρακτικαὶ ἐξετάσεις συνίστανται ἐκ τῆς ἐν τῷ
προτύπῳ δημοτικῷ σχολείῳ διδασκαλίας τοῦ ἐξεταζομένου
ἐνώπιον τῶν ἐξεταστῶν καὶ ἐπὶ θεμάτων δοθέντων
δύο ἡμέρας πρὸ τῆς ἐξετάσεως, ἀπερ δ ἐξεταζόμενος
γεγραμμένα μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς ἀκριβείας καὶ πλα-
τύτητος διοδάλλει εἰς τὴν ἐξεταστικὴν ἐπιτροπὴν πρὶν
διδάξῃ.

§ 15.

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐξετάσεων τῶν καθ' ἔκαστον
μαθημάτων γράφονται ἀκριβῶς εἰς ἐπίτηδες πρὸς τοῦτο
ὑπάρχον πρωτόκολλον διαχρίνονται δὲ ταῦτα ἵδια διὰ τῶν
βαθμῶν ἄριστα, λίαν καλῶς, σχεδὸν καλῶς καὶ μετρίως.

§ 16.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐξετάσεων κρίνεται ἢν πρέπει νὰ

δοθῇ τῷ ἐξεταζομένῳ η̄ νὰ μὴ δοθῇ πτυχίον· τοῦτο δὲν δίδεται, ἀν δὲξετασθεὶς λάβῃ τὸν βαθμὸν μετρίως εἰς ἐν τῶν ἐξῆς μαθημάτων· τὰ θρησκευτικά, τὰ ἑλληνικά, τὰ παιδαγωγικά, τὰ μαθηματικὰ καὶ τὰ φιλοσοφικὰ η̄ εἰς τρία τῶν λοιπῶν μαθημάτων· τὴν σωματολογίαν, τὴν ἴστορίαν, τὴν γεωγραφίαν, τὰ φυσικά, τὴν γεωμετρίαν, τὴν ἱχνογραφίαν, τὴν καλλιγραφίαν, τὴν ψδεκήν, τὸ τετράχορδον, τὴν ἀρμονικὴν καὶ τὴν γυμναστικήν.

§ 17.

Οἱ ἐπιτυχῶς ὑποστάντες τὰς ἀπολυτηρίους αὐτῶν ἐξετάσεις λαμβάνουσι πτυχίον ὑπογεγραμμένον μὲν ὑπὸ πάντων τῶν καθηγητῶν τοῦ διδασκαλείου, ἐπικεκυρωμένον δὲ ὑπὸ τοῦ εἰδικοῦ ἐπόπτου. Τὸ πτυχίον τοῦτο πρέπει νὰ περιέχῃ τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμον, τὴν ἡλικίαν, τὴν πατρίδα τοῦ μαθητοῦ τοῦ ἀπολυθέντος, τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, τοὺς βαθμοὺς τῆς ἵκανότητος αὐτοῦ ἐν ἑκάστῳ τῶν μαθημάτων καὶ τὴν διαγωγὴν αὐτοῦ. Κατὰ δὲ τὸν ὅρισμὸν τῶν βαθμῶν καὶ τῆς διαγωγῆς αὐτοῦ λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν, ως προσήκει καὶ αἱ ἐν τῷ μητρώῳ σημειώσεις καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐξετάσεων τῶν προηγουμένων σχολικῶν ἐτῶν. Γενικὸς βαθμὸς ἐκ πάντων τούτων δὲν δίδεται.

§ 13.

[?]Εὰν δὲ μαθητὴς ἔχῃ τυχὸν ἐπιτηδειότητα ἔξοχον εἰς τὰ τεχνικὰ μαθήματα (μουσικήν, ἱχνογραφίαν καλ-

λιγραφίαν καὶ γυμναστικήν) προσεπισημειοῦται τοῦτο
ἰδίᾳ εἰς τὸ πτυχίον αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

ΤΑ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ.

§ 1.

Ο σύλλογος τῶν καθηγητῶν τῶν διδασκόντων τὰ
διάφορα μαθήματα εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ διδασκαλείου
ἀποτελεῖται

- 1) ἐκ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ διδάσκοντος τὰ παιδα-
γωγικὰ καὶ τὰ φιλοσοφικὰ μαθήματα,
- 2) ἐκ τοῦ διδάσκοντος τὰ ἑλληνικά,
- 3) ἐκ τοῦ διδάσκοντος τὰ μαθηματικὰ καὶ τὰ φυ-
σικὰ μαθήματα,
- 4) ἐκ τοῦ διδάσκοντος τὴν γεωγραφίαν καὶ τὴν
ἱστορίαν, ὅστις ἐν ἀνάγκῃ διδάσκει καὶ ἑλληνικά,
- 5) ἐκ τοῦ διδάσκοντος τὴν μουσικήν, τὴν ἰχνογρα-
φίαν, τὴν καλλιγραφίαν καὶ τὴν γυμναστικήν,
- 6) ἐκ τοῦ διδάσκοντος τὰ ἱερά,
- 7) ἐκ τοῦ διευθύνοντος τὰ πρότυπα σχολεῖα, ὅστις
ἐν ἀνάγκῃ διδάσκει καὶ τι τῶν μαθημάτων ἐν τῷ διδα-
σκαλείῳ.

§ 2.

Πρὸς τὴν τακτικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ διδασκαλείου
διπάρχουσι τὰ ἔξης ἐπίσημα βιβλία.

- 1) τὰ χρονικά,
- 2) τὸ μητρῶον,
- 3) τὸ μαθητολόγιον,
- 4) τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων,
- 5) τὰ βιβλία τοῦ διδασκομένου ποσοῦ τῶν μαθημάτων καὶ
- 6) ὁ κατάλογος τῶν μαθητῶν.

§ 3.

Ἐν τοῖς χρονικοῖς καταγράφονται τὰ ἐπίτημα γεγονότα τὰ ἔχοντα σημασίαν διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ διδασκαλείου.

§ 4.

Ἐν τῷ μητρῷ ωραίῳ γράφει ἑκαστος τῶν μαθητῶν τοῦ διδασκαλείου ἀμα καταταχθεὶς ὡς μαθητὴς ιδίᾳ χειρὶ τὴν αὐτόγραφον βιογραφίαν αὐτοῦ, ἐν δὲ τῷ ὑπολειπομένῳ χειρὶ τόπῳ γράφει ἑκάστοτε ὁ διευθυντὴς καθ' ὅλον τὸ τριετὲς διάστημα τῆς φοιτήσεως τεῦ μαθητοῦ τὰς ἐπὶ τῆς ἐπιμελείας, τῆς διαγωγῆς καὶ τοῦ χαρακτῆρος παρατηρήσεις, ἀς παρατηρεῖ εἴτε ὁ σύλλογος τῶν καθηγητῶν εἴτε καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος. Τούτων τὰς πρεπούσας ἀναγινώσκει κατὰ μῆνα ὁ διευθυντὴς εἰς ἐπήκοον πάντων τῶν μαθητῶν τῆς αὐτῆς τάξεως καὶ διαβιβάζει ταύτας ἑκάστοτε πρὸς τὰς προϊσταμένας ἀρχὰς τοῦ διδασκαλείου.

§ 5.

Ἐν τῷ μαθητολογίῳ καταγράφεται κατ' ἔτος

πάντων τῶν εἰς τὸ διδασκαλεῖον φοιτώντων μαθητῶν τὸ
ὄνομα καὶ ἐπώνυμον, ή ἡλικία, ή πατρίς, οἱ γονεῖς, τὸ
ἐπάγγελμα αὐτῶν, δὲ πόρος τοῦ βίου τῶν μαθητῶν, τὸ
σχολεῖον ἐν ᾧ πρότερον ἐσπούδασε καὶ εἴ τι ἄλλο ἀξιον
παρατηρήσεως ὑπάρχει.

§ 6.

Ἐν τοῖς πρακτικοῖς καταγράφει ἐν περιλήψει δ
νεώτατος τῶν διδασκάλων τὰ προτεινόμενα καὶ ἀποφα-
σιζόμενα ὑπὸ τοῦ συλλόγου τῶν καθηγητῶν εἰς συνε-
δρίασιν συνεργομένων.

§ 7.

Ἐν τοῖς βιβλίοις τοῦ διδασκομένου ποσοῦ
καταγράφει ἔκαστος καθηγητὴς ἀκριβῶς καὶ τακτικῶς
καθ' ἔδομάδα τὸ ὅφ' αὗτοῦ διδαχθὲν ποσὸν τῶν μαθη-
μάτων, ἂμα μὲν ὅπως αἱ ἀρχαὶ τοῦ διδασκαλείου γινώ-
σκωσιν ἔκάστοτε τὸ παραδοθὲν ποσόν, ἂμα δὲ ὅπως χρη-
σιμεύσωσιν αἱ τοιαῦται σημειώσεις κατὰ τὰς ἔξετάσεις
τὰς ἀπολυτηρίους ὡς ἔλεγχος καὶ τῆς ἐργασίας τῶν
καθηγητῶν καὶ τῶν γνώσεων τῶν μαθητῶν.

§ 8.

Ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν μαθητῶν καταγράφον-
ται οἱ μαθηταὶ ἔκάστης τάξεως, δὲ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν
τῶν μαθημάτων καὶ αἱ ἀπουσίαι τῶν μαθητῶν.

§ 9.

Οἱ καθηγηταὶ τοῦ διδασκαλείου συγέρχονται τακτι-

κῶς μὲν ἀπαξὶ τοῦ μηνὸς περὶ τὸ τέλος αὐτοῦ, ὅπως συσκεψθῶσι καὶ γνωμοδοτήσωσι περὶ τῆς διαγωγῆς, τῆς ἐπιμελείας καὶ, ὅταν ἦναι ἀνάγκη, καὶ περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν μαθητῶν ἐκτάκτως δέ, ὅταν προσκληθῶσιν ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ.

§ 10.

Ο διευθυντὴς τοῦ διδασκαλείου δφείλει ἐτησίως νὰ καθυποβάλῃ τὸ πρόγραμμα τῇ ἀνωτάτῃ ἀρχῇ τοῦ διδασκαλείου πρὸς ἐπικύρωσιν, νὰ ἀγγέλῃ αὐτῇ ἐκάστοτε πᾶσαν σπουδαίαν ἀπόφασιν τοῦ συλλόγου τῶν καθηγητῶν καὶ κατὰ τριμηνίαν νὰ ἐκθέτῃ αὐτῇ ἀκριβῶς τὸ τε παραδοθὲν ποσὸν τῶν μαθημάτων καὶ τὰς διαφόρους κρίσεις τῶν καθηγητῶν περὶ τῆς διαγωγῆς, τῆς ἐπιμελείας καὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν μαθητῶν.

§ 11.

Ο νεώτατος ἡ ἐπιτηδειότατος τῶν καθηγητῶν βοηθεῖ τὸν διευθυντὴν εἰς τὰς γραφικὰς ἐργασίας τοῦ διδασκαλείου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι.

ΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΚΟΠΩΝ.

Διακόπτονται τὰ μαθήματα ἐκτὸς τῶν κυριακῶν καὶ κατὰ τὰς ἀκολούθους ἑορτασίμους ἡμέρας.

14 Σεπτεμβρίου. Τῆς ὑψώσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ.

26 Οκτωβρίου. Δημητρίου τοῦ μεγαλομάρτυρος.

- 8 Νοεμβρίου. Τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ.
 6 Δεκεμβρίου. Τοῦ ἁγίου Νικολάου.
 24 » Τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων.
 25 » Τὴν ἡμέραν τῆς κατὰ σάρκα γεν.
 τοῦ Χριστοῦ.
 26 » Τῆς Θεοτόκου.
 31 » Τὴν παραμονὴν τοῦ νέου ἔτους.
1 Ιανουαρίου. Τοῦ ἁγίου Βασιλείου.
 5 » Τὴν παραμονὴν τῶν Θεοφονείων.
 6 » Τῶν ἁγίων Θεοφανείων.
 7 » Τοῦ Προδρόμου.
 30 » Τῶν τριῶν Ιεραρχῶν.
 25 Μαρτίου. Τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου.
 23 Απριλίου. Τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου.
21 Μαΐου. Τῶν ἀγ. Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης.
 'Απὸ τῆς μεγάλης Ημέρας μέχρι τῆς τετάρτης
 τῆς Διακαινησίμου.

Τῆς Ἀναλήψεως.

Τὴν Δευτέραν τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

'Απὸ τῆς 25 Ιουνίου μέχρι τῆς 25 Αὐγούστου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'.

ΑΡΘΡΟΝ ΑΚΡΟΤΕΛΕΥΤΙΟΝ.

§ 1.

Ο κανονισμός οὗτος ισχύει μέχρι τοῦ τέλους τῆς
 πρώτης τριετοῦ περιόδου τοῦ διδασκαλείου.

1836 *

A.F.I.O.